

SZÍNHÁZ

DRÁMAMELLÉKLET

1984
ÁPRILIS

GOSZTONYI JÁNOS A festett király

A trilógia harmadik darabjának stílusa eltér az előző kettőtől.* Az anyag kevésbé igényli a „színház a színházban” technika kifejező elemeit. A festett királyban már csakugyan a pokol szörnyei tódulnak a színre. Valami „busó” vadság uralkodik el a külsőségeken, az a félállatiasság, amit a középkor festői oly gyakran használnak ha a poklot vagy annak kitüremkedéseit ábrázolják.

A színpad homokos síkság. Kereke-tört saroglya akadt el valahol. Útszéli fészület, lapos, rozsdás, fekete vas. Szemétdomb, baromfi, s egyre több nyomorék a darab folyamán.

A „trón” egyszerű, ún. gondolkodószerű, ácsolt fa.

A helyszíneket nem szükséges reálisan meghatározni. Ha Bécsset sugalljuk, némi bíbor s a kétfejű sas jelenik meg az alapközegben. Ha Budára gondolunk, a corvini emlékek adódnak az alaphoz. Tört boltívek, csonka szobrok.

Járunk Bécsben, Budán, Tokajban — de a helyszíneknek nincs naturális szerepe.

A drámai szöveg megvalósítását kevés dolog köti meg. Egy-egy jelöléssel ezúttal mégis lényegesnek tartom a szerzői szándék közlését. Ezért néhány jelet, afféle rövidítést iktattam a példányba.

(!) maximális kiáltás

(-) az átlagosnál hosszabb csend

(g) megteszi a szövegben jelölt gesztust (z) zártan mondja

* Az első Az ökör címmel a SZÍNHÁZ 1982/1. számában jelent meg.

szereplők

jános király	ferdinánd király
babó	mária
dóci jános, pöstyéni gergely, pekri lajos kapitányok	anna
a prókátor pityu	bátori nádor
1. jeromos külképviseelő	garzó bankár
györgy káplán	gosztonyi jános püspök
bebők, gurigás nyomorék	hufnágel, borbély
boza bence kamarás	nádai t. földesúr
petényi p. koronaőr	titokzatos török
lányok, asszonyok, katonák	

történi: Moháctól — Mohácsig I.

RÉSZ

bábjáték

mely a színház előterében volna helyén

magyar	Megállj, kutya német, hova mégy?
német	Biztonságot keresni, te magyar. Ha most megnyílik Budára az útjuk bejönnek a rablók.

magyar

Mentenéd hát a

Összehirácsolt javaid elmenekíteni
motyódat?
volna eszed?

német

Coniunctivusba beszél! — Mit akarsz? Csak
nem kirabolni?

magyar

Nem tudom én, hogyan és miben szólok,
atyámfia, ámde
a kirablást illető kérdésed nagyon is
jogosult.

A pénzesládát, de hamar, vagy itt
helyben agyonütlek.

— Jaj, mennyi sárga csikó! Ezért jött
ránk a török! Ha
ti nem vagytok ennyire tollasok,

— Tán gyökeret vertél? No mi lesz?
erre se fordul.

Fel is út, le is út!

német

Hadd búcsúzzom egy szorgos élet
gyümölcseitől.
Ég veletek, szép aranyak. Szerbusz, te
magyar.

magyar

Kotródj, ne köszöngess, egyébként szerbusz
neked is.

a német el, a török megjelenik

török

Nem megjíedsz te töröktől, keblemre,
magyar.
Vagyunk ősi rokon, közös múlt, ködbe
veszve gyöker.
Nem tudom jól a ti nyelv, és sajnos
nem lehet
minden fosztogatáshoz kiküldeni
tolmács.

Kímélendő a torok, fogunk csak
pattintani ujj,
pitt-patt és minden adsz te ide... (g)
Remekül sikerülte a próba. És
mennyi sárga csikaj! Már nem tette
hiába nagy út.
— Ajánlok szép utazás déli irányba
tenekednek.

Bóvelkedünk mézizú sörbet —
szűkölködünk emberanyag. Te
nagy-nagy pálya befuthatsz

magyar

mifelénk, ha iparkodsz!
Jaj, Máriám, rabláncra fűzve hurcolnak el
innen!

török

Ne adjatok dolognak ilyen csúf, buta
név!

Hívjátok „ruccanás kifelé” vagy
„pislantás a világba”!
— Mi csupán ellenszegülők vére
folyatjuk, habár az igaz: pici
ellenszegülés is azonnal
megszimatoljuk . . .

jelenik tied agy csak a kontur — már
mondunk neki: hoppá! És
irgum-burgum és egészen pici cellák.

	— Ha ti értelmes, viszont mi szelíd. Járjunk pici körtánc.	jános	Kibirhatatlan volt az üvöltés... de most visszakivánom. (—),
	„Bújj-bújj, zöld ág” lánccsörgéssel, A bábjáték szereplői elvonulnak 1. jelenet	prókátor	János király!
		jános	Hallgass.
		prókátor	Mondom: jános király!
zápolya jános	és a prókátor távolból hallgatja a mohácsi csatát	jános	Nem akartam! — Illetve akartam — de nem így.
jános	Fussak el innen, vagy ássam a földbe	prókátor	Mindegy is, mit akartál, mert íme eljött. A megvalósulás. Legjobb idő rá a te higgadt férfikorod, mikor még a te mögötted a zöldfülű kor... listád van
	magam, hogy már ne halljam ezt? Hát elfogadták a csatát ...		de mögötted a zöldfülű kor... listád van
	vérmes bolondok, kétbalkezesek ...		de mögötted a zöldfülű kor... listád van
	Induljak oda? De hová? Fül után?		de mögötted a zöldfülű kor... listád van
	Báta alatt?		de mögötted a zöldfülű kor... listád van
prókátor	Délebbre. Mohácsnál.		de mögötted a zöldfülű kor... listád van
jános	Lehetetlen kivenni a pontos irányt. Rengeteg ágyú morog.		de mögötted a zöldfülű kor... listád van
	Az öcsém, gyuri ott van, istenem add, hogy megmeneküljön!	jános	Meghalni volna jobb nem ugrándozni.
	Tipródom itt, mialatt eltörlük őket_ a földről... a torkom!	prókátor	Hazugság.
prókátor	Mi van vele?	jános	Igen. És mégse. Tehát nem.
jános	Vackol. Tán az ó fulladozásukat érzem.	pekri (előlép)	Az elsők közt nézz rám, jegyezz meg engem:
	Volnának messzebb, vagy csak volnánk közelebb mi!		pekri lajos. Szíve egyszerű szív, de igaz. Jóban, rosszban melletted mindhalálig.
	Herbateát. Akarva se tudnék már odaérni	bebők	Bebők! A szó szoros értelmében kurtanemes!
	Hullámszik ... áll... mozdul a harc valamerre?		De azért innen a porból is nagy lelkesedéssel!
	A hangból ítélve — hallottam már csatát, többet, mint vívtam — ez olyan, mintha a szörnyű paraszt, ki izzó trónuson hang nélkül fogadta halálát,		S a többi csonkult harcosok majd velem együtt ...
	tucatnyi év után, most bögné el a kint, amit érez, és százezer torokkal. — Elég idegbajos ötlet a perzselődő dózsát hallani ebben a zajban ...	dóci jános	János király konyháján főnek a legjobb levesek. — Szerelmi vetélytársak, igen, bár nem diadalmas.
	egyéb sem hiányzik most, mint az idegláz.		Dóci, de szintén jános, mindenét fölajánlja neked.
	— Jó, ha halott lesz a lajoska. Neki is, nekem is jó.		A hírem rossz, tudom, főként azok között, kik egyre firtatják: mi a rossz, mi a jó .. és teljesen bele vannak gabalyodva e két fogalomba ...
	Igy lassan el se tudom kerülni a trónt. Habár a mária buggyant eperajkú bátyja, vagy öccse szintén pályázni fog ... s majd azt terjeszti rólam ...	jános	Korlátlan lehetőség lesz mellettem mindig a jót cselekedni.
prókátor	Ami terjed is egyébként...	prókátor	S te püspök, gosztonyi jános?
jános	Hogy az ütközetet szándékosan késtem le ...	gosztonyi prókátor	Hogyhogy én? A keletkezett helyzetben, ugye le kéne tenned a voksot.
prókátor	S ami rosszabb: kialkudtad a távolmaradás bérét a törökkel, s az árulásért cserébe ők juttatnak a trónra.	gosztonyi	Ha ez már az a helyzet... hát persze, hogy leteszem. A pillanat történelmi — s melyik nem — de ez ráadásul vészterhes is ... tehát ... és arra senki se gondol, hogy hátha mi gyóztunk?
jános	Enyhébben mondd a kedvezőtleneket, jó, pityű bátyám!	jános	Magad sem. Vagy igen?
	Ha a rosszat ilyen tökéletesre szövöd, elvész a hitem, hogy fölfejtetem-é valaha. (—)	gosztonyi	Roppant időszerű már egy vérünkből való, nemzeti és magyar vezető fellépése... én nagy bizalommal szemlélem ezt... csak meg tudjon felelni
prókátor	Kezd szakadozni ... nyelődni a lárma. Figyeled? Be-becsüszik a kígyótorkú csöndbe... a szél... egy-egy hangföszlány tud csak kicsapni belőle . mind kicsinyebb kicsinyebbet ... gondolom vége lehet. (—)	prókátor	a roppant feladatnak ... Korszerű hangnem: bizalmatlan csengéssel nyilvánítja bizalmát.
		jános	A valóságos bizalmat, csak úgy, mint a feltételezet,

	igen jóleső érzéssel, szívből köszönöm. Egyikre rászolgállok, a másikat kívívom. — Magamba virrasztva bevárom a	garzó	Még pénzemberi mércével is: szívtelen asszony!
	hírnököket.	mária	Elég szívkérdésben volt részem itt. Jobb szárazon és prompt. Ma a szív kimarad.
<i>fáklyák, éjszaka, elkapja a prókátort</i>			Ötven mázsa hideg fém és egy gyors vágta nyugatra.
	A legnagyobb hazugságomra se merjed ezentúl rásütöni nevét, mert eltörettem a másik lábadat is. Minden egyéb tevékenységedet, amit érdekemben eleddig kifejtettél — hálás szívvel köszönöm.	garzó	Nem tudni, a férjed, szegény lajosunk él-e, hal-e s már útra s végleges leszámolásra készül...
gosztonyi	S ha mégis fellángolna a harc?	mária	Csak el... nem le. Csak el... igen; elszámolást!
jános k.	énnálam boldogabb? <i>Úgy volna még</i> Ki lehetne remény,	bátori	Intézd el végre a pénzét.
	hogyan fősergünetet nem tiporták le egészen	garzó	Azt csinálom. Minthogy őfelsége személyesen is hadba vonult, a hadak fölszerelése többbe került a szokottnál.
	s az öcsém, aki ott van a csöndben, élve megtér.		Méltóképpen kellett ugye festeniök. Alig hinném, hogy tíz mázsa ezüstnél...
	<i>2. jelenet</i>		
	<i>Mária egyik rákövetkező éjszakán, Budán virraszt</i>		
mária	Nem hiszem el, hogy alszik! Hogy tudna ilyenkor aludni? A mókusélénkségű garzó ... mintha látnám: dél fele bámul, az éjbe mered s rágja a körmét!	mária	Azt mondta: tíz? Jól hallom: tíz? Tizet mond?
	Retteg a hírtől, no meg attól, hogy elszámolni hívom.	garzó	Tizet, tizet, mert tizet mondhatok csak.
	Pedig hívom. Jöjjön, vagy én megyek érte!	mária	Kiraboltatok! Jaj, megöltök ezzel a tizzel!
	Csitt! Lódobogás ...	garzó	Hát nem volt elég mutatós, gyönyörű a sereg?
bátori	Súlyos német szekrényeid amint földhöz verődnek a lejtőn útjukban a partig. Állítsad le a holmik rakodását, így is levegőben a pánik. Mindent lezárok, lepecsételek itt ...	mária	Tévedés, buta tréfa lehet ... negyven mázsa hiányzik?
mária	Ne kacagtass! Miféle pecsétek és miféle parancsok bírnak majd foganattal?	garzó	Abba a szép ragyogásba minden pénz belement. Mi térül vissza belőle? Latolgatni se merném ...
garzó (jön)	Hol van, befutott már a futár? Azért pakoltok ennyire ... vagy... miféle hír van?	mária	S én, aki mégis az ország első asszonya voltam, álljak ki az útra koldulni, így akarod?
mária	Egy bankár ne tudná, hogy ebből a csatából jó hír nem is jöhet? Nincs idő játszani — kérem bátori az ötven mázsa ezüstöm. Add ki a pénzem.	garzó	Utolsó fillérig el fogok számolni veled...
garzó	úgy lehet, elvesztünk, s te ilyenkor pénzt követelsz?	mária	Zálogba elviszem addig a híres corvináitokat! Nagy olvasás ügysem lesz mostanában errefelé... ki
mária	Még elveszni sincs kedvem pénztelenül.		olvas itt, ki ír följelentő levélen kívül majd más egyebet?
garzó	Profán a hang. Sértő.	bátori	Ha fölséges asszonyomat keserítette a fajtám, higgyc meg, azért volt, mert bennünket asszonyom is sokat keserített. De vigyen, mindent vigyen el, amit csak akar! A zálogot jobb időben majd kiváltjuk ...
mária	Megsértődve fizess ki.	garzó	S ha nem jön jobb idő, hát visszasírjuk ...
garzó	Ejnye, no nézzük ... de nehéz számolni ilyenkor ... ó, jaj az életünk, minden . mi lesz velünk? Végzetes csapás fenyeget ... ugrálnak előttem a számok!	mária	Csak minék rohan el? Ha árnyak elől rohanunk -- még ki se tetted a lábad — zápolya ül be ide!
mária	Rendezd őket, gyerünk, aztán rendezd a számlát.		Több éve rohannék, . s valahogy mindig maradok. Most nem... rakodjatok tovább... nyakunkon a rablók! Minden kéz tapadós lesz, ha a rend meginog .

	Romlásunk levedli a báját — ő a produktum! Következzék hát tireátok pőrén a zápolya jános!	mária	Csak szeretnéd nem tudni... de elmondom neked én. Fölförrtatok, akár a fazék a napon ... a fedő leröpül... türelmetek elhagy ... rohamra indultok és áttörtök az első vonalon.
<i>megjelennek hárman Mohács alól: petényi, nádai, györgy káplán</i>			
petényi	Szinte elkaptuk a szultánt!		Megmámorosodtok ... némelyek nekilátnak a fosztogatásnak a többieket odacsallják az ágyúk elé ... sortűz. Bevetik tartalékaikat tömegestül... jönnek ránk, mint a sáskák...
garzó	Nem igaz!		fölzabálnak percek alatt... és aki még él: kivégzését váró fogoly. (—) S az uram?
nádai	De bizony! Óriási roham volt. Fergeteges, gyönyörű.	petényi	Már kezdet kezdetén kiragadta a harcból egy kamarása. Később azután látták, hogy a Vértés fele vágat..
petényi	Hogy zúgott az a hajrá! És mentünk zárt sorokban előre ... és áttörtük a frontot ...	györgy k.	Láttam, mikor temették.
bátori	Testvéreim, ti drágák, csak nem... csak nem mi győztünk?	nádai	Mást temettek.
nádai	Szinte igen. Eleinte.	györgy k.	A házassági hűség aranygyűrűjével az ujján, abban az ingben, amit te magad varrtál neki, vittük. hajnalban vissza egy vízmosás partja alá. Ki kéne ásni hamar, mert mások is igen keresik
garzó	S a vége? Mi lett?	mária	Azt monddod, „vissza” — de honnan?
petényi	Nem! Ne a végét! Hadd mondok előlről!	györgy k.	Szekcső faluból..
mária	Mi lett az urammal?	nádai	Odáig el se jutott... előttem fült a patakba!*
bátori	Eldólt egyáltalán a dolog?	mária	Jó úszó létre... patakba? Nem lehet az!
petényi	Hajnal óta főttünk, duruzsoltunk a napon súlyos fegyverzetünkben ... azután úgy estefelé, — amikor már azt hittük: minden másnapra marad — tisztán hallok, hogy „opre” ! Igy, fisztuláson : „opre” ! S az egész napos, nem, dehogyis, évszázados izzás ettől egyszerre belobbant, s már zajlott az egész véres homályba borult a szemfenék, meg a táj...	nádai	Megszakadtak a felhők estefelé. Nagyra nőtt az a víz, és örült sorda támadt ... könnyű fakóm átugrott, visszahökölt az övé...
garzó	Opre ... meg szemfenék ... nem tudom kivenni a végét!	petényi	Dögnehéz lova volt, nagy seggü, sváb ... bocsánat
bátori	Döntő csaták után halott meg motyogó van a legtöbb. Csakhogy a holtakat eltemetik, míg a bomlottagyúak most eluralják a világot...	nádai	Az istennek sem akart elugorni, aztán mégis valahogy. A partról azonban — furcsán meggömbölyve — visszacsapódott, mintha ugrás közben dőglött volna meg, ügy.
nádai	Hiába gyötörsz! Szavamra elkapjuk a szultánt, ha akkor az ágyúk meg nem szólalnak, de nagyon ... de nagyon ...	mária	A sárga iszapba toccsant feketén ... oly gyorsan összezárt fölötte a sár — egy jajkiáltásnál hamarabb.
györgy k.	Az áttörés után -- igen stílusosan --egy áttört aranszelenec került épp a kezembe...	petényi	A szegény. Hát ezért álmódott örvénylő vízzel annyit. A Vértés fele ment! Vérdíj van kitűzve fejére, azért.
petényi	Már sátraikon túl járt tehát a roham, figyelj!	györgy k.	A plébános szobájában megült az egész napi hőség. Kivetkőztettük ott ércpáncéljából őt. Fáradtan üldögélt s immel-ámmal harapott valamit. Aszongya neki tomori : „Felséged gyorsan egyék, mert az ellenség utólérhet.” — Mire zápolya györgy: „Amilyen babonás, hülye nép ez, éjszaka nem jön.
györgy k.	... akkor pökték el magukat a bronzszőrnyetegek.	nádai	Retteg a halottak friss szellemétől. Nagyságod menjen a szállására, hagyja pihenni
nádai	És kezdtek ereszkedni a dombról alá ... de ám rengetegen.	györgy k.	őfelségét, holnap föl kell lovagolni Budára ...
györgy k.	Első rémületemben... isten veled, gyors távozás. Mindenki rohant... ékszer ... s		
petényi	És nem tudni a többit.		

pár perc és megyek én is." — Alighogy
 elment a barát,
 eltorzul a zápolya arca, odalép
 lajosunkhoz,
 megragadja hajánál, térdre szoritja
 s hátrarokkant arcába így acsarog: „Táncos
 király, te paráznak király, veszni hagytad az
 országot, birtokainkat? Vessz hát magad is!”
 — S háromélű cseh
 kardját
 megjárhatja a testében. A barát után
 rohanok!
 „Öli zápolya györgy a királyt!”
 Fordul tomori,
 látja, mi zajlott, s helyben levágja
 zápolya györgyöt . . .
 zápolya hadnagya őt ... kirepültek a
 kardok,
 s a vörös kakas falni kezdte a házak
 zsindeletetét.
 Akkora harc dúlt, szinte nagyobb, mint
 estefelé a mezőn.
 Így volt. A szent esküt leteszem rá. Még
 hogy a Vértés . . .

mária hölgyei a hírekre beszállongtak

mária öltöztetek át ! Lovaglóruhába, hamar!
 Annyira tudtam ezt a pillanatot, hogy
 mintha nem is
 először élném, csönd! Ne riadozzatok,
 ti libák!
 Ingerlitek, kihívjátok a végzetet, noha
 így is
 ki van már híva eléggé ... hol a ló,
 hol a pénzem?

kapkodás, öltözés, erős zavar

nók Most éjszaka? Erdőkön át? Ne inkább a
 hajóval? Könyörgök,
 várjunk reggelig, ne lovon!

garzó Nem jönnek egyhamar ... előbb
 módszeresen
 felprédálják a harcmezőt ... komótosan fognak
 előrenyomulni . . .

mária Nem a hódítók ... nem előlük ...
 elsőül mindenképp felbomlott
 seregünk katonái érnek ide ...

bátori Sosem szeretttél minket. Öreg hiba volt.

mária Az pedig, ha szeretlek, beillett volna
 csodának.

bátori Ebből a gyilkossági meséből, szerintem, egy
 árva szó sem igaz.

mária Ugye nem? Tudom én: györgy káplán
 azóta utál,
 amióta azt mondtam róla királyi

uramnak:
 óvakodj a dupla képű, apró szemű paptól,
 kizabál, elad, felad, átáll és hátba dőf,

györgy k. Nincs köze hozzá érzésnek. Ha nem
 hiszitek,
 vessetek magatokra. Más fogja kiásni,
 közszemlére kitenni megkoronázása előtt. En
 már itt se vagyok. Nem kedvemre

való
 az ebben a körben dívó habsburg
 lekicsinylés.

nádai Magam sem kedvelem trónon a szoknyát.
 Megyek én is.

petényi Szent koronátok öre — halálíg az oldaladon.

Meg kéne szereznem hivatalból az
 angyali ékszert.
 Ha valóban eltűnt a porondról az ifjú
 király ...

mária

Nem hiszem el, hogy meghalt, s azt se,
 hogy él.

Tegnap még az ilyen beszédekért . . .
 no de jól van. A

tegnap szó már értelmetlen a számból,
 többé sose mondom. Ki
 visszanéz : sóbálvánnyá mered.

Álom volt az egész. Isten veled,
 álomfiatalság,
 szép álomszerelem ... mindig össze-
 vissza koszolt —

tessék, most is beleléptem —
 álomपालota . . .
 Isten legyen irgalmas Budának és
 nekünk.

*mindenki elment, zúg a szél, facér szekrény ajtajatöbbször
 csapódik, egy nyomorék, női fehérmemből,
 turbánt köt a fejére*

3. jelenet

néhány rap múlva, jános király udvarában

bebök

Megjött pöstyéni dugó kapitány, és ezzel
 odalett
 az élet-, valamint a vagyonbiztonság
 a közelben.
 Féltem még a gurigám kerekét is ...
 jesszusom! Itt van! (át)

pekri

pöstyéni dugó kapitány!

pöstyéni

No nézd a pekri lulut! S az én
 cirimosszemű dóci komámát . . .
 szárazon mind a partig?

dóci

Majd meghaltam azért, hogy
 meghalhassak ott
 a többiekkel. De másképp jött ki a lépés.
 Egyelőre vagyunk, s túlélő a nevünk.

pöstyéni

Bort, borokat, de sokat! Több bort,
 tengernyi italt!
 Füljön beléje a bánat, s Venusként,
 meztelenül
 pattanjon ki belőle a ruganyos tomporú
 vígság.
 Összetört az egész frász. Lepöckölték
 a nyakunkból a férget.

pekri

Hátha korán még az öröm s előtekereg
 valahonnan?

dóci

Akkor sem volt ő már, mikor pedig volt. Hogy
 lenne most? Már akkor sincs, ha
 van.

Ült, üldögélt a lyukas székén, akár a
 poklok fejedelme,
 jófajta ételeket zabált és helyben ürült.
 Megzabálta s kiszarta magát a lyukon!

pöstyéni

És erre zenét! Kivilágos kivirradtig hüzzad
 nekünk, muzsikás ... hogy hullajos
 már a lajos!

mulatónóta

Víg kedvemben, cimboráim
 kopogós táncot járok ...
 meredek part a Karasica partja,
 széles, iszapos az árok.
 Így tedd rá, úgy tedd rá,
 hadd gyűljön rakásra . . .
 földhöz csapokodom az ülepemet, pajtás, tégy
 úgy te is vígságodba . . .

János király	Ájzulni? Soha! Az mély gödör ... és hogy kimászol-e mindig kétséges ...	abból,	jános k.	Szükséges lenne tehát egy második lajosszerű hulla ... viszonylag intakt állapotú, de nagyon friss se legyen...	
dóci	Egyelőre szabad vagy. De még elkaplak én, te macskaéletű sváb ...		dóci (<i>jegyez</i>)	Pökhasú lesz, puffedt, akár egy vízbefült. És szlávosan fitos orrú. Kiköpött a lajos lesz.	
prókátor	Egy hajszálon s egy kis tudományon múlik olykor az élet.		jános k.	A dómban elég sűrű homály van... csináltatunk neki egy fejdísz, dűsan aranyból... leffegőkkel, hogyan takarja az arcát. És lehetőleg magasra fektessétek ...	
hufnágel	Hol a test?				
prókátor	Csakugyan: hol a holttest?				
jános király	Lennie kell valahol.			pekre ha bárki látni akarná ... olyan magasra suvasztjuk.	Létrával mász...
pöstyéni	Az a hír, hogy a szultán mérgében sirva fakadt, mert ők sem találják, nem tudják mustrára kitűzni fejét.		jános k.	De a karzathoz se közel.	
			dóci	Mindenre gondolni fogunk.	
jános király	Találja meg nekem valaki... és bőkezű jutalom... s ha györgyöm nyomára vezettek, persze, azért is ...		pöstyéni	Vettük a rendelést. Halottat szerezni manapság ekkora választékból... s hogy még frisset se muszáj... gyerekjáték. Kérj egyszer majd nagyobb valamit!	
györgy káplán (<i>bejön</i>)	Azt hiszem, igen zavarok ... de grácia főmnek. Tudnám, hol fekszik az oly igen keresett királyi test, amennyiben ...		dóci	S lazát vagy merevet?	
jános király	No mondjad az árát.		jános k.	Ez bizony nem buta kérdés.	
györgy k.	Megegyezünk. Csupán az a kérdés: érdeked-e, hogy előkerüljön ... a közszemle miatt... ugyanis akadnak rajta sebek. Háromélű cseh kardtól.		prókátor	Laza hulla, oldott légkörű megkoronázás.	
			györgy k.	Úgy legyen, ámen.	
jános k.	S a kard?			<i>dóciék indulnak, jános király gosztonyira néz</i>	
györgy k.	Az öcsédé.		jános k. (—)	Előbb a magyar-francia részt hozod össze, s utána fordítasz az egészen, vagy pedig... (—) Hát	
jános k.	Nem lehetetlen. Utálta. És nem és nem jön ő... már alig van remény. Jaj, édes testvérem, gyurikám, folyton a gyermeki arcod gyöttri a lelketem... kis gödröcskés, puha képed... hát lehetséges ez? No persze. Egyéb se. — Ki van tehát lyukasztva valóban?		gosztonyi	függelék? Mi van vele?	
			jános k.	Jó lenne, ha volna. Azt igen kedvelem, komolyabb jellege egy szakmunkának valahogy, ha az is támad van. Legyen hát. Ez persze csupán kérés, nem beleszólás.	
györgy k.	nyitva az oldala.		gosztonyi	E munkához nekem csöndre s mélyebb nyugalomra lenne szükségem, mint amilyen itt egyelőre lehet ...	
jános k.	És ha mint harci sebet próbálnánk ...				
prókátor	Ments Isten! Az hősi halálra utalna. A fulladásos verzió az előnyös. Futva — a sárba. Ennél maradunk.		jános k.	De nem helytelenítés?	
			gosztonyi	Jaj, nem! Hogyan is.	
jános k.	S ha a seb száját...				
prókátor	Mi van vele?		jános k.	Erdélyben, otthon, rezidenciában végezd a dolgodat! Én elbocsátlak. De kegyben, ugye?	
jános k.	Próbálnánk elkozmetikázni.		gosztonyi		
prókátor	Áh, kiderül. Az ilyesmi végül mindig kiderül. És vége-hossza nincs a találgatásnak, a mérgezett légkör még tovább mérgeződik ...		jános k.	Rajtad is áll az.	
			gosztonyi	A függeléket ígérem.	

	jelenet		más asszony	Vidd a kezed, förtelmes alak, nem féled az istent?'
			pöstyéni	Félem bizony én. De szeret. Ha hagyott a mohácsi mezőn. péppé sajtolni, mozsárba töretni mindent, amit szívből utálok, ami fennkölt s ami, mondjuk így: ki volt finomulva! Az életképtelenséget hagyta hullni rakásra!
	gyászruhás asszonyok tartanak pihenőt. Egy kisfiú, a rekkenő melegben hideg bivalytejet mér nekik		más leány (dócihoz)	Szóljon neki már, hogy befejezze . . . kedves kapitány!
dóci (jön a két másik kapitánnyal)	Megtört szívű hölgyeim, ó... honnan hová? No persze, tudom : rémséges dögmadarakkal s az oszlást hajszoló szeptemberi nyárral kellett mérkőznötök ... és szeretteitek holtteste volt a tét. Bizony magamnak is kívánnék majd — sokára — ilyen siratókat.		dóci	De angyali kislány, az égre, miért? Az életes hangnem most ide illőbb, mint a dantei lyra! Mindenféle sötét fátylakat el kell hajítani. Inkább mintsem letépjék. Csiricsaré lepedőik alatt szívós, olajbarna a test s fékezhetetlen a vágy. Biologice mindegy, ki lövell magába, kisasszony... nemzeti szempontból, a folytatás miatt,
leány	Apánk, öcsénk, a vőlegényeink ... őket temettük el.		ugye már nem!? pekri	Kemény fiakra van szüksége most a hazának!
pöstyéni	özvegy menyasszonyok.		leány	Megölöm magamat, ha ez még közelebb jön!
más leány	Jó megjelölés. Én elfogadom. — Kérnek tejet?		pöstyéni	Ne gerjeszd magadat... illetve ne erre... hanem eredj le gerincre, könyörgök... az ország nyakszegű zuhanása, illő-e kívánni, hogy csupán a férfiak bukása legyen?
leány	A törzshöz illesztettük a főt, ha találtuk... megtisztítottuk a sártól, s lezártuk kedves szemüket. Azután letettük őket a földbe s velük együtt az életünket és meg nem születendő gyermekeinkét ...		pekri	Kis pofádban megalszik a tej... plutty, ki veled! (két tenyérrel összezsapja egy lány arcát) Leköptél? Egy csókot ezért ...
asszony	Mi pedig, derék kapitányok, férjeinket s fiainkat hantoltuk el ott s az életünknek egy célja maradt csak: méltósággal bevárni a véget... a végét		egy leány	Inkább a halál.
pöstyéni	Mire jök az ilyen bús lejtésű beszédek? Az elmúlásba s a jambusokba bele-süppedni, ti-tá, ti-tá, ti-tá, ti-ti-tá... az élet egy darabig most ti-ti-ti csörgedezik ... hanem aztán... tá-tá-tá... vastagon nekilödul ... rejtélyes zacskóink a bajban százszorosan rákapcsolnak ... mert valahogy megérezik a bajt...		pöstyéni	Jó fegyverünk, ami azt illeti, van, De inkább kísérni fogunk, hogy belássátok igazunkat idővel s persze azért, hogy durva, kegyetlen és mindenre elszánt martalócokkal össze ne hozzon a balsors.
más asszony	Így nézni nem való, ahogyan maga néz .. s amiket mond...			<i>fizikailag bekerítették őket, többen is. E végszónál hatalmas lepel szakad rájuk. Alatta tömegesen összebonyolódnak. Huzamosabb kavargás után a három kapitány félmeztelenül s női papucsokban kerül elő. Lassú, fájdalmas hangzású dal kezdődik</i>
pekri	Mi „rejtélyes” a zacskómban, te dugó, magyarárd meg?		kapitányok	tépett ingem gombolom, jaj ... szeretőmet gondolom, jaj, tépett ingem gombolom, szeretőmet gondolom, jaj.
pöstyéni	A belső utasítást aposztrofáltam így, nem ezt a valóban közönséges lebenyt, mely beborítja tőkünket ... jaj, bocsánat!		a nóta gyorsul, majd eljut a papucsos táncig	
hatalmas asszony	Fogják a szájukat — vagy táguljanak innen.		kapitányok	A legények, ha legények, csak egy ingbe járnak. Nincs azokra jó világ, kik egymagukba hálnak. Lám, mink szegény kapitányok csak magunkba hálunk.
pöstyéni	Ha látja a nézése ... az azt jelenti: nézi. Mit nézi? Nem szabadna. De nem is maga néz... természet anya... ő kandikál ki belőlünk... mostan olyan kor jön, hogy a férfi, ha férfi könnyezni is ondot könnyezik ... sperma spriccel zokogásból, örömből... hatalmas az élet, nem hagyja magát!			

Jókedvűnkben, bánatunkban —
papucsos táncot járunk...

5. jelenet

jános k. Ez ,nem volt szép, fiúk! Nem a nóta —
a tett,
amely megelőzte. Kompromittáltak engem.
Most büntethetlek. Nem kerülhetem el.
Büntetni foglak.
Számíthattok rá. De ilyet! Nagyon szigorúan
megtorlom. Mert királyi jellegűvé kell tenni a
házunk táját. Nem rablótanya ez. A dóci
büntetése...

,dóci (a feleségét, babót prezentálja jános királynak)
Mindenemet felajánltam,
emlékszel, a múltkor. Órá gondoltam én.
Tessék a babó! Tudom, ismeritek régebről és
igen közelről egymást. Akkorról még, mielőtt ő
a nejem lett. Sôhajtozik érted: frász töri ...
álmában

kiáltja neved.
Szenvedtem ebből kifolyólag egy darabig.
Fájdalomból és dühből hatalmasan kupakoltam s
csak nem oldódott a vágyakozása utánad.
Föladom hát, bús szívvel, kifosztva,
a játszmat.
Micsináljak? Király karodba való nő. Még
mindig hibátlan a teste... no de
mit fecsegek?
Izzásotok érzem és kotródok máris a színről.
A bársonyos hasán meg fogsz enyhülni ...
tudom.
Még egyre kajtatunk a megfelelő
holttest után ...

jános k. Sok mindent teszték
értem.
De a rend, ugye, mégsem... noha itt
volna már az idő!

dóci Érzékenyebb, mint volt... felszántottam
tenéked. (elmennek)

jános k. Örüljek-e ennek? Vagy pusztuljak bele
rögtön? El se hiszem, hogy
igaz.

babó Én itt vagyok,
édes.

jános k. S hallod a torkomat?

babó Mi van vele?

jános k. Vackol.
Hetek óta, főleg ha kiáltok, kibicsaklik.

babó S ne tudnád mélyebbre lehozni? No figyelj
csak ... (hangszert kerít)

jános k. Mostan, hogy a teljes ország ura lennék, féltő,
hogy e hangon semmiféle parancsnak
nem lesz foganatja ...

babó Mimimama, mimimama, muuu.
Hol a zöngé belóled?

jános k. Elpattant idebenn valami.
Öreg hiba, mert itten véknyan sosem lehetett.
Csak az öblösnek van foganatja. De mért?
Mért olyan fontos a forma s mért
annyira semmi ...

babó Te skálázz és ne tőprengj. Így van és
kész.
Támaszd meg és vegyél egy jó mély
levegőt ...

jános k. Hullabúzó ... ide hordja a szél ...

babó Ne bomolj!

jános k. Elestek az ellenségeim ,és eltűnt az
öcsém.
Még kerülnek elő, az igaz, de hiába...

szorongok.
Minden jó, ha a vége jó. De semminek nem jó
a vége. Tehát semmi se jó. Tovább duzzadt ma
a lépem, itt, borda

alatt ...
hétnapos székrekedés, engem is ellep a sár!

Jaj, jobban örülnék, ha egyszerűen
megürülnék,
mint rég áhított koronámnak a domban,

amely
nincs is meg egyébként ... több fényt,
fénykibocsátó!
Megvalósulni sötétben, gondolom,

lehetetlen.
Kövessetek és burkoljatok be vele... hátha
elűzi rejtélyes hidegleléseimet! S a hírem
úgyis az, hogy nem tudok királyi fényt
kifejteni, többet adj,

akarom!

babó Még maga Isten is beadta rá a napot

jános k. Keresztbe raknak előttem ezt is, amazt is.
Ellenségeimet szinte eszelősen utálom.
Híveimtől pedig környékez a hányás —
nem bírom az embereket!
Milyen vezető leszek én, ha ennyire
gyűlölöm őket a
belem mélyiből? Mindegyik

rezzenésük
csak ingerel... s mert mindez elszorít
óhatatlanul kibicsaklik a torkom,
s csűfnevem szélteben-hosszában már csak
„katalin”!

babó A főték, angyalom, a vadszóló
biborleve, vérmes,
sötétvörös színt ad a képednek, ha
bekenjük!

Igy mégy némán katonáid közt,
félelmes színűen s
hébe-hóba, ha szólsz, megtámasztod
a hangod...

mi-má-mu-mi-má-mu... csak kurtán
és sötéten.
És el ne kapjon a hév, mert akkor nincs
az az isten,

ki középfekvésbe, vagy pláne öblösre
lehozza.

jeromos (belépett)

A pápához írott leveled ...

jános k. Mi van vele? Nem jó?

jeromos Tartalmilag igen... de nézd a papírját.
Milyen benyomást kelt ott?

jános k. Bizony, hogy kéteset.

jeromos Ha ilyen papíron kapnál levelet valakiktől, mit
szólnál te magad?

jános k. Így állunk, jeromos.
Én nem tudok varázsolni neked jobb
papirost.
Kutass fel e vérző országban egy árkus
csinosabbat,
ha tudsz ... de nincsen idő ...

babó	És az milyen levél?	ferdinandus, elhivatott császári fel s lemonók, nem kecskehágo (azt hiszem, meg kell majd gyónnom e jelzöt) tehát nem (kétszeresen kell meggyónnom, igen)
jános k.	Melyik milyen?	
babó	Az a másik, amit ott rejteni próbál. Olyan sután, hogy szinte szánalom. Egy nőnek írtad. Jól tudom, kinek.	nem kecskebaszó tót kisnemes ösök utódja vagyunk!
jános k.	Közöld öszentségével majd élöszóban is: az ösi ellenséggel nem tudom így folytatni a harcot!	jános k. Ne sértegess. Adogass. Szálljon a labda puhán miközöttünk.
babó	Azt mondják: kéreted őt!	<i>ettől kezdve a tollaslabda egy antik válfaját játsszák</i> Van rá okom, hogy meg ne bántsalak.
jános k.	A habsburg ügyködéssel hátamban — béna vagyok. Szóljon rá ferdinándra, hogymérsékelje tevékenységét... vagy esetleg...	ferdinánd Kímélni ne merj ! Sértő, ha már te kíméled az embert! A balszerencsés indulást nyögöm ... hogya pályám kezdetben átváriálták ...
babó (<i>művészi en vetközteti, csókolja</i>)	Jaj be tudós, nagyokos ... be gubancos eszű...	jános k. Mert tudták: lehetetlen, hogyképességeiddel te befusd azt. Elég kicsi pályát számodra kiötölni a teljes habsburg agytröszt azóta se
jános k.	... hasson oda, hogy végleg lemondjon a trónról...	képes. Bocsánat. Szervacsere. Most adj te, én fogadok.
babó	... de a bundáját, ninini, itt-ott megcsípte közben a dér!	
jeromos	Megyek már. Értem. Mindent tudok, értek... igen. (<i>zavarral el</i>)	ferdinánd ó, spanyol föld, drága meleg nap, gyönyörű palotáim! ó, be szerettem az én forró hitű spanyol papjaimat! Ó, égbe nyúló dómok muzsikája, égi zenék...
babó	És most megöllek!	mért kell nekem itt ezzel a faggyúszagúval huzakodnom egy kis darab félvadak lakta földért? Jaj, miksa, császári apuskám, hát muszáj nekem ezt? Csontkezeggel nyúlj ki a sírból, fordíts a végzetemen!
jános k.	Ártatlan levél volt! A vasat tűzben kell tartanom, értsd meg. Az ország érdeke, hogy ketté ne szakadjon...	jános k. Nem tud s nem akar. Minek is? Ha te nem rügsz össze velem, módot kapnál, hogy békén elmélkedj s annyit imádkozz, amennyit csak akarsz... mindig lenne jövödelmed elég, mert... nem csupán károly lenne a bátyád ...
babó	Igazán nem szereti? Nem kívánja a mária kék vérét megköstolni a száján? Pocakos, meg kopasz is ... ritkásak az ágak, átlátszik a tisztás. Minden lerobbant rajtad, vén salabakter, de a sírből is kimered majd az a fickós édesgyökered... ha meg nem miskárollok addig...	ferdinánd Adogass, ne gyötörj!
jános k.	Te! Imádlak! (<i>szór és bőr között hempereg vele</i>)	jános k. ... ki lenéz, háttérbe szorít... és a támogatása... no hiszen! Személyemben egy tehetős, rokonoddá szelídült...
6. jelenet		
<i>nem tudni, álom-e vagy valóság, ferdinánd megjelenik</i>		
ferdinánd	Te mérsékeld magadat! Igenis te mondj le a trónról! Vezető főszerepről álmodozol, mikor még epizódban sem voltál soha átütő? Hagytad a sógoromat elbukni Mohácsnál, mit hagytad, te bogoztad, húztad a szálatkat ... az egész a te műved! Nem tűri az Isten, nem tűrheti el, hogy a helyébe te ülj!	ferdinánd Kuss! Ne kívánd, hogy elhagyjon a keresztényi szelidség! Krisztusom. Türelem. No elég! Visszafogom magamat. Míg én is itt vagyok... mi az, hogy „is”? Nem „is”! Csak én vagyok itt... szóval addig ne merészeld hozzá emelni szemed... gondolni se merj rá! Ha pedig, no vigyázz ... akkor elveim ellen ... mit is? Tudom én. Elveim ellen... nem kell sügni nekem!
jános k.	Nem tűr el többé ez az ország idegent a nyakán! Elég, elégünk van örökre!	
ferdinánd	S mivel magyarabb a te véred, mint az enyém? De persze, mi,	jános k. Már hogyne kéne, mikor hetet-havat hordasz össze különben és leblokkolsz ... fél perc gondolkodás után már ápolásra szorulsz ... te nagy familiád „mit kezdjünk vele” tagja (<i>éles váltás</i>)

	Lehetnének mi bizony jóban is, hisz tudod a szándékaimat ... ismered érzéseimet .	babó	Szagtalanul akar élni? Jaj, vége már magának, meg nekem is, ha ennyire vágyik aranygyapjúba temetni a ronda nagy orrát.
	meghalok érte. Add nekem őt, vagy beledöglöm.		
ferdinánd	Ez látod jó. És szinte tisztességre vall, hogy nem mered hügom nevét ajkadra venni. Maradjon ez továbbra is így. És szedd fel a labdát. (g) Becsülni foglak, ha így szót fogadsz nekem. És meghajolsz előttem. Dobd ide szépen. (g) Szerződés alapján, parafált, lepecsételt írások alapján ... ez a högy hívják ... térség ... az enyém! Az Escoriál helyett sebaj, ha Budán! Ahová állítanak engem — ott mutatom meg!	jános k.	Nagyban még ilyen csodaszépet, mint a te hátsód ... s az állaga ... te, vesszek meg, ha ezen nem lehetne ma is agyonnyomni a bolhát.
		babó	Rajtam te ma nem nyomsz semmit agyon, és holnap sem valószínű, te szemét. Kalaptút a szívedbe, azt kaphatsz tőlem, de nagyon. Csak ácsingózz a fiús mellű kis özvegy után!
jános k.	Tudod, hogy mit mutatsz meg? Nem szabadna. Tudom. De hiába, nem bírom már vissza se fogni! Szakadjon rám odafönről reflektorostól a hid! Tehetségtelen ember, az vagy, gyökerében! A tónusod és a hajad kacsa ott, a szóke, pomádés ... ahogyan visszakunorodik ... mindez már maga csód!	jános k.	Az országról van szó ... mondtam már ...
		babó	Fáj a fogad rá! Csak úgy teszel, mintha kényszer sodorna felé ... Lököttnek nézel? Mondd, mi a tűznek jöttem vissza tehozzád? Rügjál belém, hogy belehaljak! Taposs le, akassz fel! Végezz örökre velem ...
ferdinánd	Zárt gallért végy, mielőtt lovalnád magadat! Ha párologsz, a szagodtól lehullnak a fecskék.	jános k.	Nem én, sohasem, sőt!
		babó	Fektessem őt az ágyadba? Te pofátlan! Hisz nincsen is ágyad ... szór és bőr között nem hempereg veled más, csak én, egy ilyen állat!
jános k.	Markoddal házaseletet élő csucsor! Maradék eresztés, combról beszökött!	jános k.	Ha nem múlna egyében ... egy ágyat ... azt vehetnének.
ferdinánd	Zárt gallér, vagy önfegyelem. Esetleg némi mosdás.	babó	És tán szabad ég alól, ahol csak azért éjszakázol, hogy be ne szívd valahogy, amit kihelsz, kedvéért a házba bebújnal? S én tartsam a gyertyát!?
jános k.	Egyik csizmádban igaz, hogy csirkeláb van?	jános k.	Ne üvölts ... tudod úgyis ... téged örökre ... tudod! De lásd be, mit jelent a hazának, ha e frigy ...
Ferdinánd	Megtudod te hamar, mit rejt ez a csizma! Az érvel majd helyettem! S kegyelmi állapot az, hogy csupán két darabból áll egyelőre a segged! (el onnan)	babó	Nem vagyok honleány ...
		jános k.	De az vagy, az vagy!
	7. jelenet		
	jános király szinte folytatólag önmaga udvarában		
jános k.	Angyalom, kegyesem, te babó, tudod, mi kéne nekem? Kádfürdő. Az bizony.	babó	Ne próbálkozz a jobbik énemmel — kimúlt. Ha volt is ilyen — te apróra s feketére aszaltad! Mindenkit mindig áltatsz és megégetsz! Hiú vagy és mégis szegyetelen ... csalárd, önámító és bosszúálló ... melldőngető beszari s fősvény, hogy el ne felejtsem ... a két ütő is persze réz ... esküdni mernék! Szerzésben rámenős, minden egyébben oldalazó!
babó	Hát nemsokára a francba zavar?		
jános k.	Soha én. Most is vásárfiát hozok teneked. (g)		
babó	Aranyból ütők? Nocsak: labdázgatni fogunk, míg el nem üt engem? Tudom, mire megy ki a játék. De Budán van a kád.		
jános k.	S ott most a török lubickol, az ám.		
babó	Ostromold ki Budából a kádért, ha annyira fontos.		
jános k.	Készítsed a jó illatú gőzt ...	jános k.	Csak járjon a csőröd. Odavetlek egyszer, édes az éhes csapatoknak.

babó	Csak vess! Rád vallana! Azt hiszed, megijesztesz?	jános k.	Nem vagyok vadállat. S te rosszhiszemű vagy. (előbújik, szagolja magát) Ez a jó ... a hatásos ... végre, no végre... de jó
jános k.	Bocsáss a teknőbe vizet... szabadulni kell a szagomtól.	petényi	Királyi illatod az már van, csak királyi
babó	Csak mert az ő orrával szagolod magadat ... (sír)	jános k.	koronád nincsen még.
jános k.	Ne nyüszíts, hülye ringyó ... nélküled senki mást igazán... csak téged, hülye ringyó ...	jános k.	Beültetlek Patakba.. Adjál garanciát, hogy ott leszel időben Fehérvárott s megkoronáztatásom elé nem gördül groteszk akadály. Ha olyan szénakazal nincs, ami tégedet elrejt.
babó	Annyi víz a Tiszában, annyi francia nincs a világon, amennyitől az a hűvös magát befogadja ... tudja, mi kéne Nem másik szag! Másik történelem. (és el onnan)	petényi	Nézz rám! Mit látsz, tudod-e? Egy prima gazembert.
jános k. (porozza vizét, gőzöléshez készül)	Bodzavirág, adj isten, bodzavirág Belemorzsollok a vízbe, a gőzbe, a lébe. Szívódj a bőrbe, mirigybe, romlott igyd fel örökre (a lepel alá bújik) bodzafa, bodzavirág pora működj, de	jános k.	A garancia. Azt látod. Mert én magam vagyok az. (el onnan)
petényi (jön)	Jól sejtem-e, hogy e lepel leplezi azt, nagy hévvel kajtat istván eltűnt koronája Itten pedig petényi péter áll, aki őrzy s kinek van tudomása, hol s merre lehet az angyal korona... elő is adja, csupán egy kis tulajdonjogi kérdés birizgálja Sárospataké.	babó	Ő megkapja Patakot? És jánosom soha Ugrát? Ne mondd a jánosra, hogy jánosod. Vagy döntsd el, ki a jánosod .. melyikünk? Ki lehetne legjánosabbik jánosom? Te, jános! De nemrég döci volt a jánosom és bárki jánosot látok okkal elszomorodni, az engem is elszomorít. Megígérted neki Ugrót.
jános k.	Tekintsd Patakot magadénak, s minden habozás nélkül nyomd a kezembe az ékszert.	babó	Ne szorongass, te ribanc ... beizzadok, ha szorongatsz! S most hűvösen, illatosan kell... nem Maradj velem, bodzabokor ... világíts ribancság legsötétebb éjszakája eredj már... (babó el)
petényi	Nyomnám, ha előbb ... ő, be pompás nem olyan egyszerű ez : pálóczi s ugyancsak jogosultak s pályázzák is	jános k.	8. jelenet
jános k.	Fokhagymás lesz attól az orruk. Ellenségeim ők.	jános k.	jános király azonmód mária ágyába bújik, s várja, mária jön
petényi	Megtudják, hogy nekem van szánva a s átállnak hozzád, udvarlásodra sietnek, zavarba kerülsz, visszavonod szavadat, hoppon maradok.	jános k.	Mária ... én ... Kifelé!
jános k.	Fogadom: a tiéd lesz egyedül. (mindig kinyúl)	jános k.	Engem a kétségbeesés ragadtat idáig...
petényi	Nincsen tanunk!	mária	Kifelé, kifelé! Fáradt vagyok, aludni szeretnék.
jános k.	Istentagadás. Ez bizony az! — Hogyan van újra tenálad?	jános k.	Megint egyedül? S örökre? Gondold meg. Még...
petényi	Visszaloptam Visegrádról, hová lajosék lopták teelőled és eldugtam egy váramban. Ha netántán ki akarnád kinozni belőlem, szalmakazalban hamarább megtalálod a tüt, mint...	mária	... olyan hosszú az élet. S a többi mondatát, egész jelenését Lehetnék maga -- én ... betéve tudom. ő, de ha én te lehetnék nem mondanék egyebet, csak azt, hogy igen! Másson elő és ne tegezzen! Ha magáz, most, egyetlenegyszer, elmondhatja nekem:

	mért ölte meg a férjemet? Csak azt ne hazudja, hogy szerelemből.	—	Kapkodja magára a göncöt és tűnjön el innen.
jános k.	Én meg nem öltem a férjét.		
mária	Nem cáfolatot kértem. Az okát — valódi okát!	jános k.	És vád alatt csak én állok, én... egymagam?
jános k.	Elkéstem és nem elmaradtam a harcból.		Azt állítod, hogy ilyen méretű vereség a harcmezőn alakul ki, nem sokkal előbb?
mária	Odaér, ha akar. Nem akart odaérni. Pedig szentül ígérte. Esküvel.		Én követtem el az észvesztő hibák láncolatát? Rajtam kívül nem rontott el más senki semmit?
jános k.	Állni akartam. Híven követtem ezúttal minden utasítást. Jött az indulási parancs — felszedtem a táborn. Már ott is volt a módosítás, hogy „vissza! Ne még!” S a rákövetkező : „Haladéktalanul felkerekedni !” Aztán ellenparancs a további várakozásra.	mária	Rajtad kívül a hibákért mindenki megfizetett!
		jános k.	A fizetség, az a lényeg? Hogy mindenki fizessen? A te németes pedantériád ez, az undorító! Mindenki mérlegre kerül, kivéve azt, aki mér! A magad részét is megtalálad te Mohácsban! Könnyen kimutatnám ... de nem ezért jöttem ide!
mária	S nem érezte a férfieszével, hogy indulnia kell, mert összevisszaság van ott, ahonnan ilyen összevissza parancsok... ilyen rémült vacogások érkeznek ... oda el kell menni és segíteni kell!?	mária	Ne mondd el, hogy miért. Képzeld csak: rögtön kitaláltam.
jános k.	Tudtam: bűnbak leszek.	jános k.	Gyűlöletes vagy.
mária	Téved: maga bűnös. Ne merjen közeledni, hallja? Magába vágom a töröm! Öltözzék szaporán. Van mentsége, ügyes védekezése. Nem maga ellen, éppenhogy maga mellett van a látszat. Látszólag elháríthatók magától a vádak .. mégis átbűzlik a póre árulás az egészen. — Érdeked volt a halála?	mária	Megint tegezel.
		jános k.	Miután te tegeztél.
		mária	Én magát 1 e tegeztem. Nincs füle rá? Ez más tegezés. Nem jogosít tegezésre. Hogy itt tartunk, az már maga örület, már az elég ...
		jános k.	Szédülj le végre a habsburg fellegeidből!
jános k.	Annál több is: a vágyam. De annyi halált kívánunk s nem valamennyit segítjük elő!	mária	De ilyen mélységbe soha, még ha szédülök is. — A te szőrös, bundameleg menedéked, nekem hideglelés — mohó medveszemed sikoltani ok, míg a négy vastag, síma fal közé kriptába vagy a sárga házba bezárnak!
mária	Ó, ha én a tiédet...		
jános k.	Itt vagyok — ott van a törőd.		
mária	Gusztustalan ötlet s túlon túl szinpadias. Rukkoljon ki egyszer az életben a teljes igazzal! Merénylete súlyától így legalább megszabadulhat! Könnyebb lesz élnie s meghalnia majd, ki a farbát! Tudni szeretném... rajta, terítsen, okádjon ..	jános k.	Ne hibbanjál meg egészen! Kapcsold ki a dolog érzelmi oldalát ... csak az érdekre figyelj! Az van az ügyben... komoly érdek és óriási haszon!
		mária	... és mélyről felszakadó hurutos lihegés.
jános k.	Lélekszakadva sem értem volna oda, mert elfelejtették közölni velem, hol és mikor szándékoznak felvenni a harcot ...	jános k.	Kedvenc fogalmaid! Érdek ... arany... pénz!
		mária	„ ...arany ... pénz ...” — úgy zihál, mintha egy nagybeteg állat szabadult volna szobámba ... hány éves maga, vajda?
mária	Ahol legalkalmatlanabb s mikor legkedvezőtlenebb — tudta azt maga jól!	jános k.	Én hűszesztendős vagyok. Maga mennyi? Harmincöt elmúltam.
jános k.	A harci hangzavarból értesültem! Hová mehettem volna már a lárma nyomán? Csapdába, pusztulásba — akár az öcsém.	mária	No látja: ez az. Mért kössem egy harminchat éves öregember sorsához a sorsom? Én még élni szeretnék.
mária	Nincs hát megtisztulás — csak odvas mentetetőzés.	jános k. (fizikailag is egyre szorítja)	Szigorúan kölcsönös érdekeinkre tekintve — hisz agyonvernék az első éjszakán

	ecsetelni szeretném, nagy-nagy — habár szívesen betörnélek, akár a hogya a kettőnk egybekelése ...	önfegyelemmel, lovat —	jános k.	Milyen zálogot adjak erre? Elég a szavam?'
mária		Nem kap el.	mária	Van itt nálam egy ritka aranypézn, még nagyapám verette... elfogadnád?
jános k.	Felül kéne kerülnie végre a józan értelmének ...			De ne várja, hogy én is zálogot adjak. <i>(el onnan)</i>
mária	Nem igaz, nem azt óhajtja maga! Nem a józan értelem felülkerülésén munkálkodik éppen ...			9. jelenet
jános k.	Ha nem nyújtja kezét, testvérháború lesz!			<i>keleti kürt hördül, lánc csikordul, távoli tompa jajdu- lások. A prókátor jános királyhoz lép</i>
mária	És hátha te rosszabb vagy a testvérháborúnál?!		prókátor	Jobbnak látják kivonulni télire. Tartanak attól, hogya tartani itten a távolban nem tudnák magukat.
jános k.	Akkor sem vagyok árnyék! A független, gazdag, erős magyar föld, valódi királynője lehetne ... közép-európa szívé ... jaj. — Hideg ringyó, de ügyes vagy.			Hallod? Mennek ki Budáról... az országból... kifelé! Remélted volna ezt? — Egy véletlenszerű
mária	S úgy rügök, mint a zebra. Az öcsém lesz a király itt!			vákuum keletkezik most, ugye érted? S téged magasba szippant. Javallnék egy magnum s igen gyors koronázást.
János k.	Nem jobb, ha mi ketten?! Boldogan félreállna ... nem is akarja nagyon.		jános k.	Szegiem meg szavamat?
	S te meg én... <i>(elzuhanak)</i>		prókátor	Hát persze. Melyik szavadat? Miféle szó lehet az, amit meg ne szegjen az ember ilyen óriási okért? No nézd csak: szemében a bánat ... Mit keres ott? Hisz csak egy szószegés az egész.
mária	Milyen súlyos maga. Nyom. <i>valami leverődik, sötét, igen hosszán</i>			
jános k.	Mondd, hogy utálsz, hogy az érintésembe belehalnál . .		jános k.	De nem tudod, kinek adtam!
mária	Még mondani kell?		prókátor	És ha magának szent jozafátnak? Elindult koronástul Fehérvárra a péter . . került a lajossal egyidős vízihullánk! Még az sem lehetetlen, hogy ő maga az. Itt preparálja a szomszédban a mester ... és Buda senkié most! Hát mit vagy szomorú,
jános k.	Mária ...			akár egy kezdő szószegő az első kénytelen aktus után? Soha el nem nyerheted őt! Csak nem pályázol a habsburgok jóindulatára? A győztes távozókra építsünk, akik belátható időn belül — még mindig győztesen — fognak visszatérni ide ...
mária	Jaj, ne halljam a hangját... <i>a sötétség véget ér</i>			titokzatos török <i>(belépett)</i> <i>Mi pártolunk a dolog.</i> Szultán figyelte fel, hogy nem keveredtél mihácsi csatába bele, nem műveltél ostobaság . Lát benned legfőbb úr lehetőség... no de tudja:
jános k.	Károly császár ránk bízna szívesebben a háta védelmét — ez nyílt titok, Tudja minden kisiskolás e hazában: a hódítóval szemben az egység egyetlen esélyünk. Hogy nem vagyok orgyilkos, majd elhiszi egyszer ... de ennél fontosabb ... ez a föld... hogy el ne vesszen! Azt szokta mondani: fontos magának Magyarország... Ez így elég logikus ... habár maga mondja. Gondolkodás nélkül nem térhetünk napirendre fölötte. Esetleg csakugyan fölvetném a családnak... ne vágjon itt most lelkesült pófákat: objektív számítás vezet, más semmi sem. Országgyűlést hirdetni s ott közösen vitatni meg ezt a mi kétféle jogunkat . alkotmányosan dönthetnénk ... hallott-e ilyenről?		jános k.	Némi közös érdekre utal — sajnos — mindaz, ami történt. Árulásnak titulálják s nem is kevesen. Egy választás esetén megmakacsolhatják magukat velem kapcsolatban a rendek és az atyák ... annyira ellenem fordult a látszat valahogy...
jános k.	Igenlő válaszodat várom, míg belevénülök, addig.			
mária	Decemberig kell legtovább .. akkor összeülünk majd.			

t. török	Rügj bele: visszafordul. Nem forgandó-e ő is?	jános k.	Csak próbáljon a császártok visszajönni jövőre, szembe találja magát rettentő
jános k.	Üdvös megoldás lenne... lehetne valóban ... de még igen közel Mohács... ej, mit magyarázom? Ha a forgandó látszatba rügök ... — kikérem magamnak! Nem tűröm el! — Egy hosszasabb beszélgetésbe veled ilyen ordítások nélkül bizony Elnézést hát előre. — Én szuverén Nem tárgyalok önnel! — Tárgyaljunk csak nyugodtan.	(z)	seregemmel! Nem ment el egész az eszem legázoltatni magam! Kutya! Rossz hírű hegyi rabló! (z) Áldjon az ég.
t. török	Mit óhajtasz tehát? Mert én bizony óhajtasz tőlünk valami. s én — ozmán rendelkezésre neked mindig szívesen	t. török	Tetves magyar komédiás... bohóc...
jános k.	Egy még olyan kemény gesztus erejéig? Magad javasoltad előbb... az igen célszerű volna.	jános k.	Tetves a szultánod, állítsd csak elém, szétrúgom őt is!
t. török	Csináld te a gesztus, ha tartsz az Eszközt mindig igazolja nemes cél (dobpergés)	t. török	Te mérték nem ismersz ... fogsz egyszer sírni nagyon.
jános k.	Párnát nem adok, mert akkor átlátnak a dolgon. Hát szívből köszönöm. S majd fogd a bokádat erősen.	kihemperedik.	Zeneszó, tánc, jános király is belép
minden szereplő a színen. János király rügni kezdi a törököt		mindenki	Éljen jános király!
jános k.	Így adtam el én magamat... a hazámat.. Aki vádol, mind idesüssön! Én ezt az ellenségeinknek... ezt ... meg ezt ... (egyre rúg)	prókátor	Hát koronázzuk végre királlyá !
t. török	Vigyázz! Melegedsz bele túl ..	asszony	Kirakta, szavamra, kirakta!
jános k.	Így békül ellenségeivel... no meg így! És nyomatéku is így! S a záradék! S a pecsét!	prókátor	Rügte, kirúgtá! Mert kirakják a királyok, s különösképp táncos királyunk volt legutóbb ... de ez az ösellenségbe, nem békül vele, tessék közelebb! Koronázáshoz a legméltóbb pillanat ez.
t. török	Rémesen összerúgysz, te gyaur ... vérzik a gyomrom.	prókátor	hufnágel, a boncoláshoz való tarajos kakasmaszkban, bábót helyez egy magas rovatalra. Dóciék éljeneznek és serkentik az éljenzést
jános k. (z)	Én foglak borogatni, saját kezűleg, most nem szabad elgyöngíteni ... ó, te pogány eb!	petényi	Én állom szavamát. Velem van az ékszer. Adom, ha kapom. Nem látom birtoklevelem.
a szereplők a „Gólya, gólya gilicé”-t éneklik	Igy paktálok veletek, no meg így... (z) Számos kételkedőt mellém sodor e hálám üldözni fog. — Csak szólj, ha nagyvezér is kaphat! (z) Ezt is muszáj, Eltakarodj, te kutya! (z) Hintó vár a sok hímes puha párna, bódító lágy Jaj, semmi rugó ... fogsz az egész még bänni nagyon.	prókátor	Én sem tenálad, amit... Hogy kiszakítsák a kezemből? Aztán agyó Sárospatak ... volt-nincs korona.
t. török	Jaj, semmi rugó ... fogsz az egész még bänni nagyon.	prókátor	A szertartást előrehozni volt jó! A levél elkészítése időbe telik, petényi Mindjárt koronázás. És leendő urad ott váraozik, látod, milyen nyugtalanul. Csak nem babrálsz ki vele?
jános k. (z)	Én foglak borogatni, saját kezűleg, most nem szabad elgyöngíteni ... ó, te pogány eb!	dóci	Nem. A péter nem tesz ilyent.
a szereplők a „Gólya, gólya gilicé”-t éneklik	Igy paktálok veletek, no meg így... (z) Számos kételkedőt mellém sodor e hálám üldözni fog. — Csak szólj, ha nagyvezér is kaphat! (z) Ezt is muszáj, Eltakarodj, te kutya! (z) Hintó vár a sok hímes puha párna, bódító lágy Jaj, semmi rugó ... fogsz az egész még bänni nagyon.	prókátor	petényi után megígélni... amint lesz az okmány.
t. török	Jaj, semmi rugó ... fogsz az egész még bänni nagyon.	pöstyéni	Elég pofátlanul zsarolsz.
jános k. (z)	Én foglak borogatni, saját kezűleg, most nem szabad elgyöngíteni ... ó, te pogány eb!	prókátor	Én mindent megígérek. A váraozás már-már megalázó. Levegőben a botrány.
t. török	Jaj, semmi rugó ... fogsz az egész még bänni nagyon.	asszony	Látjátok, megcsúszott a fején... nem akarja az Isten!

más asszony Vérrel fertőzte kezét a kereszteseken!
(statisztéria szedett-vedetten, tehetségtelenül)

mind Éljen jános király... sokáig éljen ... éljen!

prókátor Ha lazsáltak, nincs gázi ma este, kiáltani tessék!

bebők Tessék előbb lelkesíteni minket ... majd lesz kiabálás!

prókátor Szólj népedhez ... a szertartás szerint...

jános k. Nem merem fölemelni a hangom...

prókátor Szólj csöndesen. Csak mondj már valamit. Itt vagy a csúcson... most fel kell lelkesíteni őket s lehetőleg hosszú időre! ígérj!

jános k. Nem égi jel, hogy ez itt fejemen... (g) csak hát kibeletzték.

asszony Rémségesen áll az ő szájában e szó.

jános k. Kiszedte belőle a bársonyalátétet koronánk öre... amit legutóbb a kicsiny jagello koponyákhoz kellett applikálni belé ... hogy azokon ne lötyögjön. Ennyit az égi jelekről.

prókátor Ígérj már.

jános k. Mit ígértek?

prókátor Bővebb — mondta királyunk magvasan—röviden. De a bőség szót ő nem csupán fejtérfogati értelemben, hanem egy jóval általánosabb síkon ... széles körűen ... borra, búzára!

mind (m.f) Éljen jános király!

prókátor Esküszöm : levonás lesz!

petényi Szerintem a vastagja lezajlott... kapom-e kézizálogomat, az angyal koronát?

prókátor Hagyd egyszer körbe menni, míg megmutatja a népnek... a félrecsúszást helyrehozandó ... rémes, hogy fognia kell.

jános k. (visszatér, a koronát péternek adja)
 (z) Szándékosan lejárattál. Még megemlegeted. — Ha vissza is adtuk őrének az ékszer, képletesen most már örökre viseljük! Vidd el és őrizd becsülettel. (z) Eredj utána, dugó. És jól figyeljed őt, ezuttal hova rejti. — Vagyunk. Ez a lényeg. Még egyre siratjuk az elveszetteket... de lassan számba vesszük a megmaradt erőket — s ámulunk. Csodálatos forrása az életnek, ez az ország! S mintha csillagainkból végre csipetnyi szerencse pislogna ránk... a hódítók kivonultak.

Földünkön e percben nincs egyetlen török katona.
 Nem kétséges, hogy visszatérnek — mint ahogy az sem, addigra talpon s fegyverben leszünk. Külföldi kapcsolatok terén képlékeny a helyzet.
 Mellettünk áll a pápa és francia támogatást is élvez az ország... de hogy mindenki megértse: minden ozmán és habsburg ellenes hatalmat — s ilyen van számtalan — barátunkká tehetünk.
 Van játéktér tehát, és aki játszani tud, az fennmarad. Vagy még több: jól fog élni.
 Az is lehet. Talán. Nem ígérek: én akarom!
 István koronája megérintette homlokomat, kit ne töltené el határtalan bizalom, hogy országát s népét a legüdvösebb útra viszi!

— első rész vége — II.

RÉSZ

1. jelenet

kecskeszakállas zenész harmóniumozik ferdinándnak, mária rájuk tör

mária Állítsa le, mester! Csönd, zene abbamaradt Kényelmeskedel itt, vakarózol.. Nem hallja? Elég volt!

ferdinánd Addig hagynád legalább, míg lezárul a frázis.

mária Hunyt szemmel tétlenkedni egész nap, van eszed? Közben kicsúsznak kezedből a dolgok...

ferdinánd Ne zajongj.

mária Ébresztő, ferdinánd, minden halomra borult keleten!

ferdinánd A zenét akarom!

mária Én pedig azt, hogy kinyisd a szemed. Amíg itt muzsikáltok, elvesz számunkra magyarföld.

ferdinánd Tartsd meg magadnak ambiciózus fejmosságaidat! (zene)

mária Azt mondtam: csönd! Zene abbamarad! — Mester, mit akar? (—)

ferdinánd Mindig ilyen volt, lármás, lendületes. Csak a lárma pontos okát s azt, hogy hova lendül sose tudtad. A békességem irigyled? Nem adom.

mária Császári bátyánk, károly, majd muzsikál a füledbe békességet, de olyat... azt nem köszönöd meg!

ferdinánd Mért nem elég a családnak, hogy fölkenettem cseh királlyá? Prágával bajlódni s az osztrák tartományokat elkormányozni ... nem elég ez? Magyarország telve van magyarokkal...

mária Most egyre kevésbé.

ferdinánd Nem lehet oly kevés, hogy nekem sok
ne legyen!
Gyengének ítéltem vezetésre az
Escorialban —
mi lesz velem Budán? Annám megint
gyereket vár ... az
a hely nem születésre való...
könyörgök, te marie
győzd meg a károlyt, beszéld le Budáról,
vagy eredj te oda.

mária Nem fogadják el az asszonyági
öröklést.

ferdinánd Abban vagyok itt — míg szól ez az
isteni hangzás —,
hogy a földi helyzet jól alakul...
megegyezés fele tart.
Alkotmányos vita lesz ... országgyűlés ...
miegyéb ...
az a borszinű szláv hegyiember nem
megigérte ... ?

mária Mindent megígért, de közben becsstelenül a
trónra osont, kijásztva
bennünket ...

ferdinánd Illetve téged!
Legyünk csak pontosak. Akár a női nem
legjobb eszű képviselőinek, neked is itt az
eszed ... meggyónom a gesztust. Hát
megkoronáztatta magát, mi ? Sűgok
neked valamit:
nem is akkora nagy baj. Ha el akart
veszni cigányföld,
kell-e annyira törni magunkat?

mária Épeszű vagy te?

ferdinánd Habsburg vagyok, tudom, és ebből
kifolyólag a
világuralomnál kevesebbet egy percig
sem akarhatok én.
— Volt egy halvány koncepciód ... amit
én ki nem álltam ... de
most, post festa, hogy őt suttyomban
megkoronázták ...
fontos családi érdekeink s károly
neheztelése miatt,
nem kéne meggondolni esetleg ...

mária Hogy én az övé legyek-e?

ferdinánd Ki se tudtam volna mondani. Jó, hogy
te kimondtad.

mária ölelni, ha már kell, szívesebben ölelnék
járványbeteget.
A combjaim közé karót üttesetek inkább.
Zsuppoltasson a bátyánk Afrika
legsűrűbb erdeibe
s ötvaros páviának szuttyongassanak ott!
Nedvező bogarak, csigák másszák meg a
testem,
méhembe kígyó tekeredjen, könnyebben
elviselem,
minthogy őt magamba fogadjam.

ferdinánd Megáll az eszem.
Mikor én magamonkívül voltam a
puszta gondolatára,
talányosan hallgattál s úgy mosolyogtál, mint
akiben jó csiklandás szaladgál... mért
fordultál felé? És ennyire ellene
aztán?

mária Volt egy futó gondolatom, hogy mielőtt
elvesztenéd az egész tartományt saját balkezűleg
--

én megmentem magunknak legalább
a felét!

ferdinánd Csűf vagy, gyűlöletes vagy, mindig
lebecsültél! S
átlátszóan hazudsz! Te már kislány
korodban
nagy súlyokat próbáltál a hasadra, furcsa
örömmel. A
szétlapulás, az volt mindig a vágyad,
szuka nagysád.

mária Azért az esélyért, hogy nem szakad kettőbe az
ország... ha fűjtat, mester, én a
szakállának esem!

ferdinánd Másnak meséld, ne nekem, hogy
habsburg mária
besiklik efféle ember alá ekkorka
okért!

mária Ez nem „ekorka”, hanem végzetes ok,
agyalágyult!
Elkerülni az örületet, hogy egy hatalmas
és elszánt
ellenség árnyékában egymás torkának
essünk.

ferdinánd Ha pedig végzetes ok, még tökéletlenebb,
ahogy viselkedel... magad segited így a
világra
ezt a rémületes, vak, önjáró hülyeséget, mit
legkevésbé te akartál! — Hol ebben
a józan
ész egyetlen szikrája? Ki tud elmenni
a nőkön? Mi
van, illetve mi nincs a fejükben...
hogy az isten ... —
hosszan tartó gyónásba hajszoysz, de
elég.

mária Van-e pénzed, öcsém?

Ferdinánd Gyönyörűen tudod mondani, „pénz”.

mária Tehát mennyi a pénzed?

ferdinánd Minap érkezett valamennyi
császári károlyunktól...
Mondjad a végét.

mária Vagy háromszázezer.

mária Erősen akarja tehát.
— Mester, maga most nem kell itt egy
darabig.
A művészet szabadságolva van.

ferdinánd Jaj, neki kell durálni magam, ez mindig
a vége.
Egy imbolygó, széles állati hát —
körülottem a semmi.
Úgy gyűlölök lovagolni, ahogyan te
szeretsz.

mária A magyar koronát miksa apánk hagyta
reánk örökölni.
Meg kell a számodra szereznünk, ez a
dolgunk.
1✓s nem sokallhatunk semmiféle árat ezért.
Melletted ... minden örömmel... Majd
belehaltam,
amíg kitanultam ... de most már ismerem
őket.

ferdinánd Miféle világ! Minél nyilvánvalóbb
az örület, annál kevésbé kerülheted el.

2. jelenet

	<i>János király udvara, ahogyan megismertük. Baromfi, nyomorékok stb.</i>	jános k.	Folyton rám akar esni, hogy S elhasznált levegőm is visszajár a	összelapitson. tüdőmbé ...
jeromos	Hadakat gyűjtenek ellened, nagy erőkkal jön ferdinánd terád ...			
jános k.	Úristen! Nem szeret már ...	jeromos	Hát ki itt az elmebeteg?	
jeromos	Mért kéne szeretnie téged? Világéletében utált.	jános k.	Mondod te!	
jános k.	Nem ő ... jaj, dehogyan ő, nem róla beszélek ... nem a férfi ... így félreérteni engem ...	jeromos	Kérdezi ő.	
jeromos	Ha egyszer rébuszokban ...	jános k.	Magad pimaszkodol!	
jános k.	Nem te! Mária értett ... tudhattam volna ... félre ... gyorspostával azonnal tisztázni kell vele...	jeromos	Máriához beszélsz.	
jeromos	Késő.	jános k.	Mondd a feltételeidet: mi engesztelne meg?	
jános k.	A trónt ugyan elfoglaltam, de mellettem a hely őt várja még ...	jeromos	Elnehezült tested a rezgő gyertyafényben, hogy már attól se igen vesd fel szemedet, ha akkor és ott, még utoljára a pofádba köpök.	
jeromos	Nem akarja többé azt a helyet. Beszéltem vele. Mondta. Sziszegte.	jános k.	(—) Gyanús empátiák. Még elveszítelek utána téged is ...	
jános k.	Hiába mondanám, hogy „ne dühöngj, gyere hozzám! Királynő leszel így is. Csak ne hozz se bugyit ...”?	jeromos	ő elveszett. De én még híven állok az oldaladon ... s mint külképviseled tanácsolom neked: nézzünk körül hamar a velük ellenséges házak lányai közt. Ide nézz: királyi családfánk ... (tekerceket mutat)	
jeromos	Fölszántaná körmével a képed. (g)	jános k.	A francia ez.	
jános k. (fogja a csuklóját)	Idétlen tréfa volt, bocsáss meg! — A lényeg változatlan s egy apróság miatt ...	jeromos	A jó sors adta kezébe. A francia maga biztat, hogy kérjünk számodra francia nőt. A német szál, mielőtt porázként tekeredne nyakadra, szerencséd, ha lazul... hát ne sirassad. (kiteríti a papírt)	
jeromos	A legkisebb dolgokba is érdemes olykor belehalni.	jános k.	Nézzünk egy hercegnőcskét ... egy jó kis falatot. clotilde de foix?	
jános k.	Jaj semmibe sem. Olyat te mondani nem tudsz.	jeromos	E nyáron eljegyezték.	
jeromos	Nincs békülés miközöttünk. A szószegéseidért...	jános k.	Húzzad ki őt. Ne áltassam hiába magam. Es montmorency ninon?	
jános k.	Nem volt az, csak kicsit módosítani kellett az ígéretemen ...	jeromos	Ő egyelőre szabad. Csak sápkóros.	
jeromos	Mondom: a szószegéseidért ...	jános k.	Majd itt, a jó levegőn, kipirul. — Mit ígértem én teneked mint külképviselednek és állampolgárnak, amit nem álltam? Mért lettél ilyen keserű és csalódott? Te és még annyian?	
jános k.	Egyetlenegy ha akadt ...	jeromos	Olyan kisszerű minden.	
jeromos	... én háborúviszek rád s teljesen tönkreteszlek ...	jános k.	Máshová kellett volna születni, lassan kiderül.	
jános k.	Épeszű vagy, jeromos?	jeromos	Kitágult a világ egyik felének a globus. Mi itt viaskodunk minden korty levegőért, minden hüvelyknyi távlatért. Akkora bűn, hogy éppen én, gyakran, nem győzöm ezt? Nézzünk szét Angliában? — Hiábavaló lesz.	
jeromos	Mint külképviseled, vagy mint a királynő?	jeromos	Mert szörnyen földbe vertek, nehezebb lesz a növekvés. S kitéve a rablásnak mindenfelől ugyan melyik ország nem szegényedik el?	
jános k.	Félek: se így, se úgy. No de jó. Királyi hölgyem! Mondjuk, hogy megsértettelek, de ki vagy te, kinek véled magadat, hogy ennyire ne lehessen megsérteni téged? Mária: egy ágyat is beszereztem. Szobában alszom érted, holott a tető ...			
jeromos	Mi van veled?			

	És nő az öngyilkossági arány, meg a lábszag. (<i>dob perdül</i>)	akik asszonyostul, gyerekestül vonultak ide ... félelmetesre, babó! Mi-má- mu ... igyekezz, boza bence!
boza bence	(<i>János király kamarása, majd többi híve is.</i> <i>Kisszerű harci készülődés</i>) Hát eljőve máris, igencsak közeleg ferdinánd úr hada.	boza bence Igen bajos, míg nem csitul a lábod.
jános k.	Mondjad, mifélék?	prókátor Csitítsd magadat. Menj át egy kisebb amplitudójú reszketésbe ... különben lekésed az ütközetet.
prókátor	(<i>távcsővel</i>) Világos szórzetű, sakálfejű német valahány.	jános k. Tükröt! Elég félelmes vagyok így? Mi-má-mu.
jános k.	A legkeményebb zsoldosseregek, károly aranyából... és mária, ő sem sajnálja ezúttal a pénzt. Költekezik, csakhogy én tönkrejussak. Lesz közöttük már néhány magyar is, aki gyűlöl és aztán egyre több magyar magyar ellen ... jaj, boza bence, de szörnyű világ jön ...	babó Tőled csinálnák össze magad katonáid, ha az ellenség láttán rég nem tojtak volna be. <i>el onnan, de elmenéskor gyöngéd gesztust tesz dóci felé</i>
boza bence	Mondják: te csinálod.	jános k. Seregyalázás! Mit nem merészel a némbér! boza bence így nem tudom.
jános k.	Csinálja a rosseb. Azt hiszitek, ha tudok világot csinálni, hát ilyenre csinálom? Hozzad a sarkantyúmat, megkötjük, boza bence.	jános k. Én most haragtól reszketek.
babó	(<i>besiet</i>) Miféle francia nő? S hallom, sápkóros is!	boza bence Jó a csatának. Nem jó a sarkantyűkötésnek. (<i>harci zajok</i>)
jános k.	A festék, apropó ... fessük ki sietve az arcom.	első katona (<i>be</i>) Máris megfutott a polyák!
babó	Inkább rád borítom! Te mocsok, meg akarsz betegíteni, mondd'?	jános k. Te is, habár te magyar vagy.
jános k.	A sápkór nem ragályos. Kenj. Te iparkodj, boza bence.	második katona Ki képes helytállni csecsemőgagyogásban? (<i>továbbálltak</i>)
babó festi, boza bence a sarkantyúját kötné	örület ez, hogy itten még meg se fogant a gyerek, már kitudódik a hajszíne, jelleme, sorsa.	jános k. Nem megmondtam, hogy hagyjuk a lengyeleket?
babó	Te nagy vitéz — te máris elkaptad a sápkórt ...	prókátor (<i>ládát cipelve már menekül</i>) Mondtad, hogy hagyjuk őket, s mondtad azt is, ne hagyjuk semmiképp, mert pereputtyát védeni fogja halálig ...
jános k.	A francia hercegnő ... ha netán eljön feleségül, nem érinti kettőnk ügyét ...	jános k. Holtig harcolva azonban meghal az ember. Es okos felismerés: nem harcolni semeddig, vagyis megfutni mindjárt.
babó	Hármasban veletek, tudod, ki ölelkezik majd? A devla. Nem én. (<i>erős dobszó</i>)	prókátor Neked nem lehet ám azt! Rád néz a világ! Egy perc s megdöntenek ... álld a sarat! (<i>elmenekül</i>)
jános k.	De vadulnak! Hiába a kátyúk, az úttalan út! Az irgalmatlan németjét vissza nem veti semmi. Hát erre a sorsra kíméltelek szegény katonáim? Mért nem kötöd szaporábban? Tán nem találod a lábam? Ej, boza bence, mit reszket úgy a kezed?	jános k. Rám néz a világ? Szó, ami szó. S látványos elestem a drámai elvárás ... a semminél tehát többet, az elvárásnál feltétlen kevesebbet szeretnék nyújtani. No indulok, megyek már.
boza bence	A te lábad, uram... az nem akar sehogyan se nyugodni.	boza bence A sarkantyúd feszes, a harci ló nyihog. A csata lassan vége felé jár.
jános k.	Jó. Tartom már. Csináld! -- Te is. -- Ne féljetek. Elég, ha én félek. S nincs e bőven okom rá? Teljesen fel vagyunk hígítva polyák segédcsapatokkal,	jános k. Hol vagy, sakálfejű német? Ahol csücsosodik kefeszőröd, most majd odakapsz! Gyere csak, gyere hát... s valóban erre jönnek! Fújjátok a kürtöt azonnal, visszavonulni! Jönnek mindenfelől, mintha megfogadnák szavamát... fújjátok már! A' gyorsan elfogadott vereség fél győzelem !

boza bence (<i>a trombitával bajlódva</i>)	Vedd úgy, mintha szólna a jel! Tututu ... csak ... jaj, pocsékul bedugult ... tututu!	bebők	Énnekem kivették a szívem. Beteg ember vagyok én ... ennyiért ennyi telik. Esz lébe hohh sokáig a jószívű, bőkezű fáter.	
bebők	Rossz vért szül ez! Ne fúvasd! Sose adj a magyarnak utasítást arra, amit már úgy is javában csinál!	bátori (<i>a ravatalnál</i>)	Nem használunk fel többé, te lajoska, ígérem. Elhantolásaidnak ezzel a végire értünk.	
jános k.	Ne bölcsekedj. Rohanj! Rohanjon mind, aki tud. Húzódjatok a határ felé mind, s lengyelbe át! Majd visszajövünk, ha fordul a kocka. És mária ott lovagol! Ha kezébe kerülnék ... jaj, ne ragadj el, képzeletem! Rendre elorzod a híveimet, ruganyos csodalény! És ráadásul egy ekkorka hibáért ... ami formai volt, nem több, kiszorítasz az országomból is ... most kéne elesni hősiesen! No de ezt! (<i>beint és menekülésszerűen elhagyja a színt</i>)	ferdinánd	János királysága érvénytelen volt. Nem neki kell hát itt a ravatalra kerülni ... habár ... no de mindegy. Elkotródott a bitorló, távol idegenbe futott.	
bebők	Műde bin ik gé cu ru slisze mejne ajglejn cu. Grüsz di gott fáter. Lébe hohh ! És der, die, das.	bátori	Eljött hát megkoronázásod fennkölt pillanata.	
	3. jelenet	te deum, pontos mása az előző koronázásnak, de csupán közvetlen a koronázás pillanatában veszik észre a korona hiányát	gosztonyi	Az angyal korona ...
	<i>ferdinánd és mária bejön jános udvarába. Kis átala- kítások. Bíbor és kétfejű sasok. Egyre több jérce és nyomorék. Mária jelmeze lehull, s ő trikóban táncos, hajlós mutatványt végez, rúdra mászik</i>	bátori	Mi van vele?	
ferdinánd	Itt volnánk. Ide hozzánk, mellénk, körénk, magyarok. Jó sorsotok záloga, én, s a hajlékony királynő ... hidajál, angyalom ... , hadd fusson mindenki fejébe a vér. (<i>tenyérmnyi ezüstpénzeket gurítgat szét</i>) Adományaim: Söpte, Sótony, Gutatóttós, Bög, Megyehíd, Jáák, Kisunyom, Csehimindszent. Pártomra, urak! Nincs is egyébként máshova állni.	gosztonyi	Nincs.	
	<i>bátori, garzó, nádai, petényi, persze bebők s mások, amit tudnak, bezsebelnek</i>	petényi	Én prezentálhatnám.	
mária (<i>nádaihoz</i>)	Te itt vagy? Mért vagy itt, mikor te ott vagy?	mária	Mi az ára?	
nádai	Tegnap óta, hitemre, nem vagyok ott. Ma és a jövőben itt találsz mindig az oldaladon.	petényi	lásd: túloldali listát. (g)	
hufnágel (<i>boncolómaszkjában</i>)	A kripta kibontva ... ravatal, pillanat, és kész ...	ferdinánd	Add meg, ne vitázz velem.	
a bábú ravatalra kerül. Az első koronázás akciói ismétlődnek, tükörképszerűen, egy-egy markáns eltéréssel, persze mind	Királyunk, ferdinánd, sokáig éljen!	mária	Négy tételt máris kihúzok.	
bátori	Azért kaptátok az aprópénzt, meg a kávét, hogy így működjeteK? Kialtani de de szívből!	petényi	S mi marad? Kimle, Meccsér és Rábcakapi?	
		garzó	a volt tulajdonosok hűtlensége még nem bizonyult be!	
		petényi	Kérem Nagycenket legalább s én Kimlét visszaadom.	
		ferdinánd	Ha tovább vacakoltok, felkelek s távozom innen.	
		petényi	Jó. Nem késleltetem az ünnepélyes aktust.	
		ferdinánd	Méltányosságodban bízva, adom, mit annyira vársz. De szertartás végén, zálogba, visszakerem.	
		ferdinánd	Tegyetek valamit, mert én nagy bűnbe esem!	
		petényi	Akkor elsőbb a hunyás. És nemhogy Jesni fogtok ... elég, ha én tudom, mint felelős ör ... az özvegy királynő se! Egyedem-begyedem .. , hoci itt van!	
		<i>hunyás vége, az előkerült koronát ferdinánd fejére teszik. Gyenge éljenzés</i>		
		bátori	Lám: rajta megállt, mert erre a főre való! Kibélelték előre.	
		asszony		
		más asszony	Nem azért. Vízfeje van.	

bebők	Mindegy, ha víz, ha nem... fölfogta, éljen! (gyönge visszhang)		4. jelenet
bátori	Hát nem remekeltek. Aztán néztek majd fizetéskor.		az ebédelni készülő gosztonyi püspökhöz belép a három kapitány
garzó	Te például mindig aszondod: ferdenánd! Felségsértőn ferdited ferdinándot!	gosztonyi	Hát visszajöttetek?
nyomorék	Ferdit fo-fogok mo-mo-mondani mindig ezentúl. (garzó után) Bankár... uram... kiese-csented az aprópénz kalapomból!	dóci	Nem, püspök uram, dehogyis. Még lengyel földön kanalazzuk a céklalevest. Próbálj elhessenteni minket — hátha csak álom vagyunk...
ferdinánd (papírból olvas)	Jó döntést hoztatok, magyarok. Soha nem kell félnetek attól, hogy ázsia szép földjeitekre borul... valódi nagyhatalom véd! A rni habsburg házunk óriási hatalma. A felfuvalkodott kalandorokkal, akik idegenből próbálják a helyzetet összezavarni, le kell számolni önmagatokban. Azt ~az előnyt, hogyan nemzeti vérű, magyar, noha tót, ő elmés — mit csinált? Elpuskázta, igen. Lesz bor, búza, békesség — sőt, csakis így lesz. De elsőbb önfegyelem és komoly szófogadás.	gosztonyi	De szó sincs róla... miért is? Három terítéket!
		dóci	Igen köszönjük, de mi már túl vagyunk az ebéden. Láss hozzá csak nyugodtan.
		pekri	Jó appetitust.
		pöstyéni	Hát hogy vagyunk mindig, gosztonyi jános uram csak piknikusan, mi? Finom holland pipafüst, nemes borok ápolt kis pocakunkban ... súlyos damasztok, ezüst ... l'art de vivre, igaz? Igy nevezné legalábbis de foix anna királynő, elhunyt, de szenvedélyes pártfogód, azt, ami itt van...
		pekri	Tolmácsa lévén jókat franciáztál velem, mi? (g. megrándul)
bebők	És szó, amit meg lehetne fogadni. Végre legyen!	dóci	Ne ugrálj! Félre nyelsz, s csapkodhatjuk a hátagad.
ferdinánd	Amit még mondhatok, az ügyis nyílt titok. Imádkozni szeretnék, elmélyedni, gyónni ... ha még folytatni muszáj, állva elalszom.	pekri	Oda nézz! Íróasztala is van... író-asztal, ugye? Még nem láttam ilyet, de megsügtá nekem valami, hogy ez az. Régi vágyam egy ilyen... most mért nem kanalazza? Mi lesz?
mind	De hamar befejezte! — Megéhezett! — De mi is! Éljen! — Mi lesz az ebéd? Mert ünnepi lesz az ebéd! — Laskás kávé. — Megint? — Több mázsa bécsi laskát s cikóriát hoztak, el kell fogynia annak.	gosztonyi	Előbb talán beszéljünk...
		dóci	Nem. Ne vársd a levest. A leves nagy dolog. Mit nyújt többet az élet egy jó levesnél? Mi kíséri hívebben az embert a vénség bugyraiba? Mikor már semmi, de semmi nem megy le a torkodon — a leves mindig lecsúszik.
petényi	A kézizálogomat.		Én mámorosan szeretem mindegyik spécieszét, akár a száj peremét megfényesítő dús lé, akár könnyű futású leveske legyen... ami fontos, az éppen mindig a temperátúra.
bátori	Hagyjad még a fejed ... hadd szokja őt koronásan a nép...		Minden ellen lehet vétetni, vagy legalábbis majdnem minden ellen — de a levest sose vársd. Vacak, ha kihűl. Minden és mindenki vacak lesz, ha kihűl. Így hát csakugyan kanalazzad.
petényi	Ha Meccsért Acsalagra cseréled, s hozzákapom Barbacsot is.	gosztonyi	Nem ízlik... valahogy...
ferdinánd (z)	Vidd ezt a szart s többé akár sose lássam. (g) Ha vissza is adtuk őrének az angyali ékszeret, képletesen most már örökre viseljük.	dóci	Elborsozták picikét ... de azt is ravaszul! A híres püspöki konyha, hiába.
éljenzés, távozások, petényi a koronával		pöstyéni	Finesse! Úgy jól mondom? Az van jelen itt az egész vonalon...
petényi	Még ha rám mondta volna — istenem... de Rád... megváltóm, sügjad meg nekem: mikorra bukik meg? És mit kell tenni azért?	dóci	Legalább pár kanállal! Egyet a kedvemért... most az övéért ...
bebők	Slimm. Zer zer slimm. Sejze az egész. János, gyere vissza!	dóci	

	a lajos szomorú! No az ő kedvéért a harmadikat. Rafinált kis leves.	pöstyéni	Mi van velük'?
		gosztonyi	Én ... nem fogadhatom el.
pöstyéni	De rákényszerítheted-e parlagi izlésed egy finom, puha úrra? Tapasztalt nyelvű gourmand, sokat és sokféle ízlelt! — Szerintem inkább sós... belesírt a szakács.	pöstyéni	Csak pénzt, hivatalt a kezéből, juttatást. Vagyis jó dolgodat.
		gosztonyi	Az a kérdés: ilyen áron jó dolgunk jó dolog-e?
gosztonyi	Megrövidíthetnétek a szórakozást.	pöstyéni	Akkor kell elvetni magunktól azonnal, amint a kérdés felmerül... el kell háritani, nem?
dóci	Hiba lenne. Áthajtjuk magunkat az életem úgy, hogy kiélvezni semmit sincs időnk. Elhül levesünk, mert nem ülünk neki jókora ...	gosztonyi	Így kéne talán... de mit csináljon az ember, ha jó dolgát oly igen szereti, s úgy érzi, el se lehet nélküle már ...
gosztonyi	A harangszó, tudom én, arról akartok, tessék, ki vele! (!)	dóci	És most már, hogy nélküle vagy, hisz jó dolgunk törekeny, akár a verébcsont...
dóci	Te ünnepelted, hogy jános királyt kiverte ferdinánd Budavárból, az országból — és még te üvöltesz?	gosztonyi	<i>(elsírja magát s a levest piszkálja)</i>
gosztonyi	Én végül is nem osztom a jános nézeteit ...	dóci	Nem becsüld. Aztán mikor elhült, belepiszkálsz. Jellemző rád. No hagyd azt a dermedt levest.
pöstyéni	Ez „nézet, nem osztás”? Az általános bim-bam? Meggzólaltatni az orgonát, s annyi gyertyát gyújtatni, hogy az utcán éj jel olvasni lehet?	gosztonyi	Nem gondolkodhatom felőle másképp! Ahogyan kormányoz, ahogy él... ellenfeleit megkínztatja, megöli ... ebédlőasztalánál ecetbe áztatott fejekkel társalog... az a régi irtózatoss írtás ... a parasztok ... az irgalmatlansága taszít oly messzire tőle!
gosztonyi	Annyi gyertyát gyújtatni? Képtelenség. Ha nem maguktól gyújtják ...	dóci	Meg az is, hogy békülget a hit ellenségeivel... Elfogadtam tőle. Igen. De ha egyszer ő az adott vezető. Előbbre jutását ki mástól várhatja az ember — s mindenki előretörekszik! Kaptam, bezsebeltem, újra tartottam a markom ...
dóci	Baktat a nyáj, ha kolompol a pásztor, amerre akarják.	dóci	No állj fel! Egy kevés becsület, nem becsület. Tudod, abból sok kéne, vagy semennyi. Te közöttes eset vagy. Azt kisercentjük a szájból, akár a példázati langyost.
pöstyéni	Keresztényi viselkedés-e, püspök, így ujjongani más baján? Ha még ellenséged is, akkor sem... ő pedig sose volt az!	gosztonyi	Az maga már rosszabb a pokolra jutásnál, hogy a ti birtokokotokba került az igazság egy töredéke s így támadt különös jogotok fölöttem ítélni.
pekri	A francia szótárhoz, vagy mi a franchoz támogatást is adott, de mindenesetre jóindulatúan kezelte a dolgot...	dóci	Püspök létedre te gyóntál minékünk. Jó. Feloldozás gyanánt tudj meg egy novumot! Mert az lesz, bármennyi a könyved, fogadd le velem! Jó pap holtig tanul. Hát jól figyelj: te nem vagy könnyű ember testileg sem ... de — és most jön a meglepetés, a tanulás! — a farkad, ha most rá felakasztunk, mégis kibírja a súlyod.
pöstyéni	S te erre aszondod: — mindenki előtt, hallották a cselédek, le van írva — ferdinándot vezérelje az ég!	gosztonyi	
gosztonyi	Mondtam ilyesmit.	gosztonyi	
dóci	Nem halljuk. Hangosabban.	gosztonyi	
gosztonyi	Mondtam. Igen. De úgy, hogy a jóra"... vezérelje a jóra! Mert semmiféle emberi kormányzatban, vezetésben nincs már nekem bizalmam, hacsak égi hatalmak a jóra nem vezérlik! — ferdinánd tisztá lap volt ... azóta már benne se bízom... ő is csak koronás, jogaros csepürágó. Intrikus és alájában tehetetlen.	dóci	
dóci	„Ő is” — aszondod. Is. Úgy értsük-e, hogy első jános szintén csepürágó?	gosztonyi	
gosztonyi	Nem... csak a módszereit ...		<i>felkapják, repítik</i>

5. jelenet

jános király megállítja a kapitányokat. pekri az el-
lajdonított íróasztalt hozza a fején

jános k. Ez sajnos nem megy így! Örjögnek
ellenem!
Minden rendű és rangű ember átkoz,
amiért
a szó szoros értelmében véresen kiirtunk
egyesekeket, akiknek kicsit nem tetszik
a képem.

dóci Ez is egy spéciesze, hogy elnyerjük
a tetszést.
Nincsen olyan akadémia, hol ki ne állnék
megvédeni téziseimet: hogy én az övét, vagy ő
az enyémet! — Tárgyalgatni persze
lehet,
de a vége a nyissz, meg a bumm.
Micsináljunk?

(!) Hát állatok vagyunk! — Sokféle mázban!
Lejön, mint a piszok
valamennyi, soroljam?

jános k. De ilyen zajos teátralitással
agyonkínózni egy közkedvelt közéleti férfit ...
azt mondják, én
spekuláltam ki
az örjögéseitek,
az eljárás minden rémséges részletét!
S tetejébe a püspök íróasztalát, te lulu,
elviszed emlékebe haza, minthogy ehhez
kapattátok a heréit?

dóci Nem gondolod, hogy
ezért? Se érzélgős, se nem
örült a lulu!

pekri De tudod,
mindig szerettem volna egy ilyen
asztalt ...
egy alkotmányt, amin írni lehet...
gondoltam, ha van otthon, az
rászorit és megtanulok betűvetni
utóbb.

jános k. Végül is emberi. Szép. Ez a része. Nagy
baj a többi.
A franciák elsőnek tiltakoztak. Onnan nem
lesz házasodás. Jelentést kér
,a pápa ...
rohadt déli gyümölcscsel
és macskatetemmel
dobálták meg Velencében hazánk követét. Ki
hitte volna, hogy a kis köpcős esetére — haló
porában is de gyűlölöm — Európa fölfigyel,
míg súlyos bajainkra
soha!
Rohadt egy helyzetbe hozott a világ előtt
ez az ügy. A
habzburg párt bizony így erkölcsi
előnybe került ...
nagyreszt miattatok! Kezdeti lekopni
rólam
a régi véres bélyeg... s ti visszalöktök
egyből
az erkölcsi gödörbe... hogyan mászom ki
újra?
Egyféléképp lehet: ha én sújtok le
tirátok,
párnázott manccsal, természetesen...
Mi a bánat?

pekri

pöstyéni Mondj le szolgálatunkról, ha már nem
megfelelő!

jános k. Színtiszta színjáték lesz. Sakkhúzás! Megóv a
legrosszabbtól: a másik
párt dühétől

s a népharagtól... picit háttérbe vonultak...

pöstyéni Ha ellenünk fordulsz — színleg, vagy
bármiképp,
az éppen jeladás lesz, hogy szabad préda
vagyunk.

jános k. A történektől el kell határolni magam. S a
módja csak ez. Adok annyi időt, míg
az óra lefut.
Én próbálom ia világnak bejelenteni...
megmagyarázni ...
a pápának sejtellem sincs, mit írok... ti
pedig szánjátok el magatokat... hú
embereim. (el)

pekri Mit akar? Nem jót, ugye, jános?
El vagyunk veszve, ugye?

dóci Úgy lesz, tudod, ez, hogy színleg perbe
fogat.
Te színleg védekezel — ő színleg eliteltet.
Aztán látszólag felakasztanak.
De nem leszel valódi halott, csak olyan
színházi tetsz, ne félj hát! Szépen hagyni
muszaj
színleg elásatni magad és mozdulatlanul túrni
a férgeket, amint az mimelik, hogy eltakarítják
porhüvelyed ...

pekri Mibe jobb ez,
mint a valódi akasztás?

dóci Látod, ez az.

pekri Én már itt se vagyok... bocsánatot esdek a
túlsó oldalon. A másik pártra állok ... talán így
még... fiúk, az isten áldjon! Az íróasztalomra
vigyázz, jani kérlek, majd elvitetem, ha
tudom... kis
birtokomat,
Tomort, Csobádót, Hangácsot és Nyomárt,
Leányvárt, Nagykinizst és Taktaharkányt
gondodra bízám, valamint Magyszót is. —
Úristen! Hogy mi fér egy pillanatba. (elsiet)

pöstyéni Egyelőre nem megyek át, de nem is
maradok.
Nem állt bennem keresztbe az ész, hogy
kéznél legyek neki most. Holnaputánra mást
gondol amúgy is, még önmaga
mellett
se tart ő ki sokáig... hogyhogy te
maradsz?

dóci Itt van kezében a nőni — s fedeznem is kell
titeket.

pöstyéni Mi jár ,a buksi fejedben? Nehogy olyasmi
legyen ...

dóci Alapot neked erre, éppen teneked, sosem
adtam.

pöstyéni Ne is adja az isten, hogy jöjjön idő, mikor
adsz. (el)

6. jelenet

jános k. (visszatér)

Csak te maradtál? Persze. Világos. Nincs neked
hova már. A te számládon van a
legtöbb.

dóci A tényre bagózz! Ne firtassad,
hogyan, miért! Én itt
maradtam.

	Mások hadd menjenek, a fene bánja, ha mennek. Így legalább nem oszlik annyifelé a hűségjutalom. Mert szó, ami szó, véknyabban csurran mostanában.	dóci	engedd magadat mégiscsak felakasztani, jános.
	És ha én e kevésért is melletted maradok, ebben mégiscsak van jele, lennie kell szeretetnek, Ha már annyira vágysz rá.	jános k.	Fel tudnád hát elég hosszsan, magasra mutatni a bűnhődésemet?
jános k.		Én? Szeretetre? (—) Igen.	Bízd rám: nyújtózkodom majd (g)
dóci	Én megsimogathatnám a fejed.	dóci	Te pedig kapaszkodj jól a kötélbe, ne bízd csupán a nyakadra magad ... jaj, furcsán beleroppant!
jános k.	Simogassad! (g)		Újabban nagyon ropogok. De te nem fogsz. Arra vigyázunk.
dóci	Milyen?		És bízol abban, hogy pár erkölcsprédikátor kicsinyló mosolyán kívül más is bezsebelsz?
jános k.	Kacagni fogsz, jó. Jólesik valahogy.		Tisztaságra akarsz szert tenni, noha inkább erőre kéne, sokkal több erőre ! — De jó, add közhírül, címezd a meghívókat ..
dóci	Nekem viszont nehezemre esik. Ha nem is érzelmileg, jaj, dehogyis ... csak az: hogyan simogassam jobb rendben azt, ami bent kavarog. A csiholt per, ugye.	jános k.	Addig még ... volna előbb ...
	Amióta saját kezűleg dekoráltad a fákat, parasztfának nevezvén a spécieszét, a fűrtőkben csüngő emberi testek, a bő termés kapcsán ..	dóci	Börtönbe velem, hol gaz őrség?
jános k.	Ne idézd! Szükségszerű volt. Feledtetni szeretném. — Felvirágoztatás, győztes hadjáratok, szervezési siker, miegyéb, egyelőre kiesnek. Hiába. Vannak idők és helyzetek, mikor jeles tettekre nincs mód.	jános k.	Előtte még ...
	Gesztusokkal muszáj operálnunk, hadd lássa külfországot: fennmaradásra s tán némi támogatásra méltó ez a hely. A tisztulás jeleit kell hát sugározni ..	dóci	El kell tekintened most egy darabig szolgálataimtól...
	szándékát! — Engedd magad felakasztani, jános.	jános k.	Mondom: előbb ..
dóci	Ha használna neked — amilyen magasra csak akarnád.	dóci	Semmi előbb. Most már csak utána. Hol az őrség?
jános k.	Egy hirtelen fejrántás . . . kellő pillanatban a „nyekk” .. vastag szál nád kettétörése által... a hóhér mindvégig úgy tenne-venne alattad, hogy megtartsa a válla s a kötél, végszükség esetére be lenne metélve ..	jános k.	És átfutott a többi ferdinándhoz..
dóci	Mondom: szíves örömmel. Ha a cirkusz nem lenne hiábavaló. De hozzád már annyi tapad. Tisztára téged ekkorka ügy, mint az enyém — se egyéb komédia nem mos.	dóci	Hát bizony egy perc nem sok, annyit se várt a lulu. Tomor, Csobád, Hangács, Nyomár, Leányvár, Nagykinizs, Taktaharkány — gazdátlanok immár.
jános k.	Nem vagy te kis ügy! Tudod, mint címeres gazember — lehet, hogy nemzetközileg nem akkora súllyal, no de országon belül — komolyan latba esnél, te bizony. Jó visszhang támadna belőled, könnyebbülés .. és meddig tartana, mondd? Nagy hamar kiterelnénk a börtönudvarból a meghívottakat... s ők azt terjesztenék rólunk a világban, hogy elkezdtek, ha későn is, de a nagytakarítást ..	jános k.	Mindezt a leghűbb emberem kapja jutalmul. Hálásan köszönöm. Ja, és Magyaszó.
		dóci	Jaj, hová lett a dugó? Fényes eszű kapitányom! Nem állt ő se kötélnek? Nem akarta miattam feláldozni magát? Még színleg sem?! Komolyan sírnivaló.
		dóci	Csak visszahúzódott. Négyesen, Tiszavalkon, Sarudon, Pélyen, Nánán és Nagyivánban ..
		jános k.	Készül fegyveresen ellenállni nekünk!
		dóci	Légy nagylelkű! Ha nincs megtámadás az ellenszegülésből is kifuthat a szusz.
		jános k.	Vagy éppen azért kap erőre, mert te a véletlenre hagyod. Válassz! Vagy rágyújtod a házát, összezúzod — tehát kedvemre teszel — vagy te is elhagysz!
		dóci	Irtózatos harapófogóba szorítasz. Barátom, fegyvertársam, cimborám ő. Másfelől, jános uram, te, kire esküvel életemet ...

		babó	Égetné meg a tűz! Rágná meg a kórság! Mért kell neki mindig más -- mikor én kellek neki csak?
jános k.	Tessék dönten, dönten, dönten gyorsan!		
dóci	Háttérből fognám mozgatni a dolgot. A végeredmény ugyanaz lesz. Beledöglök. De hát mit előbb? Most harcolunk, vagy akasztanak engem?	dóci	A romantikus szavalás nem formád, hülye ringyó. Még ami a mesterségedbe váгна, azt se tudod jól. Úgy hiszed, egy nagy szerelem kellős közepén, holott egy erős megunásnak is csak a szélén...
jános k.	Utána majd, utána...		
dóci	Pardon : melyiket mi után?	babó	Mi van vele?
jános k.	Eh, igazad volt, mit mórlikáljam én itt hétpróbás gyilkosoknak? A nemzetközi visszhang... csupa olyan kurafi, akár mi magunk, csak klakkban, álszent képeket öltve. Nem az én profilom a folytonos bizonyítás... egy gazember, éljen gazemberül. Ha az ördög el akar vinni, ilyennek vigyen el...	dóci	Ott vagy.
		babó	Nem hiszem. Mondta neked?
		dóci	Visszaadott.
		babó	Mire te?
		dóci	Köszöntem neki szépen.
babó (be, előkészületeket tesz)	Jánosom édes ... gőzölni fogunk ... készítsd magadat. — Szömörcevirág pora van benne, zsályalevél s még vagy tízféle fű... az egy méreg helyett, ami szépen elemésztene téged!	babó	Lett neked, általam, Ugra, Keresztes, Nagykerék, Mezősas, Told, Bakonszeg és Vekerd. Méhkerék, Újszalonta, Geszt, Zsadány ...
		dóci	És sajnos még egy valami... a legtilosabb. Lőn szerelem.
		babó	Az mért lett volna tilos? Csak nem? Te engemet ... sose
jános k. (z)	Megtudta tehát.		mondta ...
dóci	Micsodát?	dóci	Tudni muszáj,
jános k.	Az előbb erről akartam: lengyel izabella, tömött varkocsú, szőke és szűz menyasszonyom ... jön. S én elveszem őt. Ezért gond, hogy nincs se dugó, se lulu. Mivel tetőled ilyesmit kérni már mégse lehet ...	babó	Hát itt vagyok újra... kezdjük előlről...
		dóci	Nem lehet azt már.
		babó	De miért nem?
		dóci	Mert megmelegített.
dóci	Kérjed csak.	babó	Nem tiltottad soha!
jános k.	Megtörtént. Nem érted ennyiből?	dóci	Némely tilalmat is tudni muszáj. Ne hevülj már.
dóci	Ki mondta azt'?		
jános k.	De bántódása ne essék.	babó	Tőled is meg tudok melegedni... hát melegíts meg!
dóci	Szép ma a reggel!	dóci	Hogy aztán rágondolja a karomban ..
jános k.	Hiszen már délután van.	babó	Soha többé! kihasznál, elhajt — esküszöm: megutáltam!
dóci	Annak is szép. Estének is az lesz. Szép az egész kedd.	dóci	Csak félsz.
jános el onnan			
babó	Hát most hova kószál? Mért épp most megy el? Édes ...	babó	Ez igaz. Félek tőled. Igen.
dóci	Hát angyalom, itten igen lényeges változások készülnek az udvarnál...	dóci	De ne félj.
		babó	Kezdjük, jános, kezdjük előlről...
		dóci	Az ő nevén mondd most is az én nevemet.
		babó	Nem! Ez már a tiéd... s ezentúl mindig is így lesz ...
dóci	Nonono.		jános, ne, kérlek, jánosom ... ne ... jános ...
babó	Nem tud! Lehet, hogy azt hiszi: tud — aztán belepusztul.		
dóci	Túlbecsülöd magadat. Túl azt, amit érez irántad. A tévedés egész átítatott, te szegény.	dóci	Ne hajtogasd. Nagyon fáj. (alig észrevehetően szúrja meg)

babó	Pedig csak téged mondtalak én ... (<i>meghal</i>)	ferdinánd	Én ugyanis zenével fojtom el azt, amit mások véres erővel.
dóci	Egy halom gyönyörűség volt ez a rongykupac itt. És hogy csak ennyi már — hát nem fölfoghatatlan? (<i>fölmarkolva viszi, a teknőbe csapja, s abban kihúzza, rugdalja</i>)	mária	És az se jobb. — Kicsikém, de csinos vagy. A zárda óta... annám, csodakedves kismama lettél.
6. jelenet			
<i>ezalatt szól már az orgonazene. Majd: mária besiet ferdinándhoz. Udvarunk bíborosabb, konzolidáltabb</i>			
mária	Mi az, hogy nem bocsátanak be hozzád, mikor csak kedvem tartja?! Csönd! Zene abbamarad!	ferdinánd	Az égre ... marie! Már amnézia? Nem baj. Az üdvözlés mikéntje! Most már, ugye, bárhogyan is, ő a magyar királynő, nem pedig te, marie.
ferdinánd	Nem csönd, nem marad abba, és légy szíves, ne rikácsolj!	mária	Ja igen. Ja jaja. Volt már eszembe pedig. Csak közös iskolánkban ő volt mindig a kisebb ... régén nem láttuk egymást — és spontán megőrültem ...
mária	Bravó! Örvendek a fordulaton. De tudod, kiknek parancsolj elsőnek? Ne nekem! Szomszédban állomásozó, keletre vezényelt egységeinknek, akik felbőszítik maguk ellen, következésképpen miellenünk ...	ferdinánd	:ezt pedig jól véd az eszedbe. (—)
ferdinánd	Ne használj többes szám első személyt. A „mi” — az én vagyok. S te nem vagy én. Vagy az vagy?	anna	Két lányunk már van. Most fiút szeretnénk. (—) Hát te? Meddig viseled még ezt a ruhát?
mária	A rablás, fajtalankodás, erőszak mindennapos arra. Amíg csak meg nem unják. Az büszke, vérmes társaság ismerem őket. Megbukasz! Egyes szám második személyben. És szégyenteljesen. — Ha főkonceptiód nem az lenne, hogy az államügyek intézése során el ne aludj ...	mária	Mindegy, annám, milyen ruhát viselek. Szívemben holtig gyászolom kedves öcsédet. Eltökéltem és így lesz. Ha tehát táncolni akarsz, korábbi alkalmat keress új esküvőmnél.
ferdinánd	Mester ... a hangerőt! Mi legyen vele, felség?	anna	Én megbocsátanám, ha élni akarván változtatnál az elhatározáson.
mester hangja		ferdinánd	Táncolni egyébként nem tud s nem akar. A rossz hatásokra ő nem fogékony. Másokkal ellentétben született hitves és anya ő.
ferdinánd	Emelje, emelje!	anna	Többet fogunk hát találkozni ezentúl? Mindig csudáltam a jellemedet, komolyan. Főlnéztem rá ... mért mondod, ferdinánd, hogy ő ... ?
mária	Innen a távolból sose győzől. A helyzet nem oldható meg így a javunkra ... javadra.	ferdinánd	No tessék, máris kérdez ...
ferdinánd	Erősebb hangszerre nincs egy fikarcnyi pénzem... kérek egy gyengébb testvért! Igazán nincs több fokozat?	anna	Mért vagy vele éles'? Hát nem látod, hogy ő ...
mária (!)	Fel kéne kapni a lóra s döntő győzelmet aratni... és ázsiába kiszorítani azt, ami ázsiái ... agyalágyult vagy ha megfelelő neked így a helyzet ... eldöntetlenül ... agyalágyult ...	ferdinánd	Mindent látok, csacsikám. — Mária egyelőre nem maradhat mivelünk. Jó tanácsait nélkülözni leszünk kénytelenek. A magyar trón megszerzése körül tanúsított elévülhetetlen érdemei s a tehetség, melyet károly bátyánk igen magasra becsül, rangosabb feladatra képesítik, semhogy egy tyúkólat kettesben dirigáljunk. Császári bátyánk a távolabbi jövőben Flandriába, vagy hova, rendeli majd. Ott teljes mélységben — vagy szélessége van? -- kifejthető az említett tehetség a kormányzásban. Kormányzónó: gratulálok.
ferdinánd	Baj történt?		
anna	Nem. Inkább azt hittem ... itt. Mert ennyire felzúgott a zene.		

anna	Csatlakozom. Nem örülsz? Nézd: nem örül.	jános k.	Én tiszteletben tartom, ha valóban akarja. S nem tartlak tiszteletben, ha nem azt akarod.
ferdinánd	Majd fog. Ilyen ő. Hagyd. Mindig később örült. — Hát magunk maradtunk a magyar s cseh koronák súlyos gondjaival. S viaskodunk, amíg erőink engedik. — Marie, övjon az ég! Annám, gyerünk lepihenni, elütötte a nyolcat.	mária	Mindent elrontott maga már. A dolog lehetetlen. Ha, mint állítja, szeret — ne jöjjön közelebb.
anna	Hát látod ... az élet nagy kényszerei de azért van bennük is . . . kell ugye hogy legyen valami ... te nem hiszed? Ha nem is szépség ... de hasonló.	jános k.	Mióta lengyel földről visszatértem, nemzetközi téren is van elkönnyvelhető sikerem. Egy nagy szövetkezés számít lassan a tagjaihoz . . .
ferdinánd	Nem tudnám megmondani, mi ... talán te tudod... ?!	mária	Egy habsburg-ellenes szövetkezés, igen.
ferdinánd	Elköszönés van. Nővérem! Elaludtál?	jános k.	Hát hagyhat az emberiség tovább növekedni titeket? Térben, hatalomban, befolyásban? — Elég volt!
mária	Én nem vagyok magyar! Nekem ő nem királynóm! Majd ültetéskor s egyéb protokollnál, természetesen ...	mária	S el tudná képzelni, hogy én, maga mellett mennék a testvéreim ellen? Most majd kiverik magát az ország földjéről... ezúttal véglegesen.
ferdinánd	Fejet s térdet hajtani tessék!		
anna (!)	Már hagyjad őt!	jános k.	Késő. Már nem megy az. Nem fog nekik sikerülni. Ez az ország az enyém. Véren és poklokon át azért küzdöttem fel a trónra magam, hogy ott az üres helyre mutatva mondhassam teneked: mária, tessék, rád vár az a hely, a tiéd! Idióta öcséd, aki hogy bánt teveled, hallgathatna zenét, gyárthatna nagy nyugalomban a leányka babákat — csorbítani sem kell, csupán hangsúlytalanítani kéne s lehetne királyi jogkörét ... s mi ketten... aravallók . . . eséllyel vennénk fel a harcot a déli határon ...
mária	Csinálja csak. Mindent nekem köszönhet. És azt törleszti most.		
ferdinánd	Igen, neked köszönhetem, hogy szelid annám rám merete emelni a hangját! Furdalja a lelkem minden lovas nélküli ló! Nem tudok egy festett csepürágót a földbe beverni! S egyetlen életemet mocsári birkózásra vesztegetem. — Mester, egy szép akkordot utánunk. És az egészre.		
<i>röviden felzúg az orgona, anna s ferdinánd távozik 7.</i>		mária	A habsburg-ellenes koalíció leendő tagja, maga, habsburg szövetségben?
<i>jelenet</i>			
<i>jános király már ott is van, s mintha mindent hallott volna</i>		jános k.	Legfeljebb nem leszek ott tag!
jános k.	Jól kifizettek. Érdemes volt hát törni magad, hogy ennek a féleszünek magyar koronája legyen.	mária	Nagy szöcske jellem maga, vajda.
mária	maholnap várod a szűz lengyel izabellát. Mézszínű varkocsai verdesik apró tomporait. De elől is van neki szépen. Az enyémet döngetni lehetne, ha volna miért ... no, mikor jön meg izabella?	jános k. (!)	Mert szöcske világ van! — Keljünk hamar egybe, csöndesen, díztelenül . . . minden és mindenki tönkremegy abba, ha elhagysz.
jános k.	Megjön és visszamegy. Mindenki visszamehet, ahová csak akar -- s tud. Ha te, mária, drága ...	mária	Márpedig el kell hagynom e földet, vajda, örökre. Károly császár rendeli így. Külország lesz a hazám.
mária	Valahogy nem cseng igazul. Már nincs szüksége rám, hacsak önmagamért nem ... ott jobb, ha megáll, mert én, amint közelebb lép, vagy magát vagy önmagamat ... (!) Özvegy vagyok, minden azért van!	jános k.	Igy állandósul a habsburg-házzal a húzd meg, ereszd meg... s mi lassan török bocskor alá szorulunk,
		mária	Nem lesz az olyan tragikus. Lábonmaradó, túlélő fajta maga... s kiütja adott: az ördöggel való szövetkezés.
		jános k.	Szövetkezés? Egy roppant szolgaság.
		mária	Mindenre van egy szebb s csúfabb szavunk.

jános k.	Én mindenféle vagyok ... de szolgál még nem ... S ha azzá kéne lennem...		
mária	Mit ijeszt s mit ijeszti magát? Nincs is hova összeomlania ... itt minden csupa tyúkszar.	dóci (az utolsó csepp levest belecsurgatja a kanálba, leül) Készen vagyok rá. Jó volt. Végső cseppig ízlett.	
<i>mária elmegy, jános király söprút ragad, de mielőtt söpörhetne</i>		pekri	Nagy bűnös voltam, Uram... no mondjad utánam. Megkönnyebbedne a lelked.
bebők	összeszedjük darabját egy piculáért.	dóci	Így se nehéz.
jános k.	Nincs már nekem annyi. Fogytán van a pénzem. Túl sokat kértek tőlem mindenért... (elhajítja a söprút s el)	pekri	Húzzad, muzsikás! <i>rituális gyilkosság, botokkal. A mozgás stilizált, a zajok naturálisak. Dóci lepedőben elviszik</i>
bebők	Pfuj. — Átmennék. A másik párthoz állnék. De földrajzilag messze van s míg átgurulok ... (ebédhez kongatnak)		9. jelenet
	8. jelenet		<i>jános király a földre ül, s tehénkolompot ráz. Oda- kúsznak köréje a nyomorékok, elhelyezkedik petényi, nádai, jeromos, györgy káplán, a prókátor, boza bence, katonák. Minden embere rokkant. Szél zúg</i>
<i>pekri, hufnágel, néhány muzsikás belép az ebédelő dócihoz</i>		jános k.	Ki az oldalamon van s nem gyűlöl annyira, hogymég itt is magasan vagyok neki, rajta,
pekri	Adj isten, dóci jános!		bújjon elő!
dóci	Visszatértél?		Körém, az édes, búzatermő anyaföldre, ide ...
pekri	A cselekmény önmagában említésre se méltó. Inkább az oka. Hát sejtéd-e?		— Aludni, kisírni magad, szaporodni ővele összetapadva a jó. Aminthogy erőt is...
dóci	Sejtem bizony én.	nádai	Mi van veled?
pekri	Így hát miután te jövőre erről az évről nem mondod már: tavaly — most mondogathatod.	jános k.	Ő ad: a föld. Pártomra kerültél? Nem odaát vagy?
dóci	Nem élek veled. Nem kell.	nádai	Tegnap óta, hitemre, nem. S zentül híven állok, azazhogylülök, mindvégig az oldaladon.
pekri	Még tovább megyek: már tegnapnak se mondod a mát, ha fölvirrad a holnap.		Jobb, mint a bécsi párna — az itthoni por. Nincs benne tú legalább. S végül is itt a hazám.
dóci	Ha nem, hát nem. Sose voltam nagy fecsegő.	jános k.	— Add elő, jeromos. Ő most járt a szerájban ..
pekri	Elnézném teneked, hogy rágyújtattad a dugóra a házat ... de hogy az íróasztalom gyűjtősnak daraboltad alá ...	jeromos	Végcéljuk: Bécsen a félhold. Meg fogják szállni Budát. Előzőnlík az országot... ezúttal hosszú időre ...
dóci	Néha nagy vacogások vettek elő. Azok ellen.	prókátor	Jövendölést nem kértünk! Űde képzeletük járását könnyű követni egyébként: a sok pénzzel s eleven hússal adózó, kies, határ menti megye státuszát szánják minékünk.
hufnágel	Hoztunk fehér vászonlepedőt.	györgy k.	A hátunkban bökös német vasak. A torkunkon mahomet görbe kardja. Erkölcsi boltozatunkat, gyors csepegéssel, luther tana vájja ki: oly kongó-üregessé, hogy a sátán első szellentése berontja. A zúzát újabban mindig kilopják a levesből!
dóci	Takaros.		Egy éve nem láttam, kettő éve nem ettem csirke-zúzá!
hufnágel	Majd ebbe viszünk el.		Nem adok hosszú időt — holt nemzet lesz a magyar!
dóci	Jó. Ha megettem.		
pekri	Odakint már mélyen alusznak az embereid, s amint a tányér alja kibukkan ... jó a leves'?		
dóci	Orját egyél te is, ha fehér vászonlepedővel jönnek majd érted el.	bebők	A kis gurigámmal fűttetett be magának a dóci ... azóta horzsolódik a törzsem a földön...
pekri	Húzzad rá, muzsikás! Hadd hasogasson ... könnyet csalj a szemembe... jön a gazda... ülve fogadjad, akár a latna	jános k.	Ne törődj veled, pajtás. Kopásban egyforma a tempó, sőt, úgy fest a dolog, hogy

	érdes történések nálad előbb dörzsölnek a sírba, minket, a teljes méretű emberiséget. A dóci halott. Többé már nem didereg.	nádai	Számítanál tehát akár egy cserni jovánra?
prókátor	Vegyetek, mint én, egy húszéves ágymelegítőt ... a nemzet sorsán érzett gondokat, bánatokat ilyen picikére enyhíti az ő kis picikéje ...	jános k. petényi	A végsőkre is elszánt... nagyszámú szabadcsapata ... nem jól jönne nekünk? Nem!
nádai	Addig tartson meg az isten épségben minekünk, míg jogtudományi tevékenységedet és azt a picinyke kelyhet be tudod tölteni ...	jános k. petényi	Nem. -- De miért nem? Beleőrülök ebbe!
prókátor	Ha győzi a májam ... győzi mindenem. Ámen.	jános k.	Nini! tényleg: a péter! Te nem vagy ferdinándnál? Te most a pártomon állsz?
nádai	Ugrálnak a nincstelének, és szűkség lenne a régi szigorra, még mielőtt tótágast áll a világ, bizony, pityu bátyám!	petényi jános k.	Ha nem tagadod meg eddigi elveid, életedet. Azon vagyok éppen, hogy tágítsak kicsikét ... ebben te, remélem, megértőbb vagy, pityu bátyám!
1. katona	A módosaknak körbeszaladgál a szemük, hogyan ne kéne adni s mint lehetne szerezni. Nekünk meg két hónapja nem volt zsoldfizetés!	prókátor	Amint öregszik az ember, meg-megfordul benne a borjú. Méltánylom is, mert hajlékonyságra utal És biztató e kiütkereső energia benned ... csak a téves irányba robog... no nézzed, jános uram: közjogilag helyére raktam a fajtáját, csak úgy ropogott. És hogy te most rájuk építenél...
2. katona	Vagy lészen holnap estig, vagy pedig elszéledünk. Van csóstül munkaalkalom.	jános k.	De ha úgy fordulna, hogy itt kell állnunk a sarat ...
2. katona	Akinek nincs pénze, ne állja ... dőljön bele, kész.	jeromos	Sok minden meglehet a nagypolitikában ... tűz is összeférhet a vízzel... — ne tessék legyinteni folyton, ha beszélék! — nem lobban el egymástól két ellentétes elem ...
jános k.	Lehet, hogy elveszett hazánk még jobban elvész? Lehet bizony. Lévén az Elveszés határtalan ... de figyeljed, mintha dobogna ... (g)	prókátor	Csakhogy ilyesmire még nem volt példa, s lehetetlen szövetség a tetű, valamint a köröm közt. Te pattintottad el apját, hogyan képzeled ezt?
nádai	Csak véred zubogása ...	jeromos	Mit kérdi? úgysem hagy senkit kibeszélni!
jános k.	Nem! A föld szíve ver.	prókátor	Első adandó alkalommal hátadban a kés!
györgy k.	Már őket hallani? Jézus!	nádai	Belenéztél már a pofájukba?
bebók	Jön a külföldi segítség!	prókátor	Szakasztott a kereszteseké ... a tömeg újjászületik, de a régi marad, s megint a tiéd kell neki s újra és újra ...
jános k.	A megsegíttetés, régi rögeszménk, sose vált be. Én többé nem fognék reménykedőre hülyülni a biztatásoktól s itt állni aztán akár egy érzélgős, madárletojta szobor. Határtalan erő ... az dobban ebben a földben. Nem csupán hivatásos katonák, nemes lovagok ... másfajta férfinéppel is lehetne ... talán. Az ország falvaiban, mezővárosainkban s mindenhol, amerre fogának fehérjét kimutatta pár éve a győztes ... csomósodik, él, gerjed valami ...	nádai prókátor	Már déli birtokainkon rekvirál az a szerb... Azt mondják róla, hogy testileg is dózsára hajaz! Cároltatja magát ... udvartartása van ... trónja a trágyarakáson, sötét jel az arcán, végig a testén!
nádai	Éppen te számítász ilyesféle erőre?	bebók	A mocskos nyomorékja! Hát nem uraskodni akar?
jános k.	Szükségében vagyok.	boza bence	Lovászkodott minálunk ...
petényi	Komédiás! Komoly dolgokról van szó, kelj föl a földről! Nem hittem volna, hogy idáig jutnak a dolgok.	prókátor boza bence	Megbújt a táltosaink közt, lévén ő maga táltos. A sátán ivadéka. Egy szálíg elmennénk... ha reá visz a péter!
jános k.	Azt én se. Soha. De látod: eljutottak.		

petényi	En megtanítom őt a „mi enyém, mi tiéd”-re, sürgősen, még mielőtt ideérnek azok, akikkel rendezetlen a számla Mohácsért . .	t. török	Az előhad mögöttem egy napi járás. Balkán hegységből most zúdul a síkra nagyobb s tán gyönyörűbb sereg, mint a mihácsi. Csak nem forgattok nagy ostobaság, tettek feje?
jános k.	Az már bizonyos, erre letehetjük az esküt: esztelenül fogunk cselekedni megint. Soha azt, ami értelemszerű volna, soha. Köröm vagyok, elpattintom s elpattanok magam is. Miért? Homályos itt a tett logikája ... akár a vértolulás...	jános k.	Zúg a fejemben... lehet, hogy az ostobaság de akkora nem, hogy én szegjem ilyen sereg útját! Egy magáról feledkezett szabadsapat ellen indulnak embereink ... de semmi egyéb, sőt: készítjük már a ládát... adó, hadisarcok, óriási izompénz ... amit csak akartok.
boza bence	Ez a rossz órája... félek.	t. török	Vagy te régi pojáca ... aranyos csodapók.
jeromos	Orvost, hamar orvost... kéne egy puha párna ...	jános k. (petényihez)	Sok sikert, bölcs tanítók!
prókátor	Kemény is megteszi, csak párna legyen!	nádai	Addig találd ki neki dőzsáéhoz hasonló expresszív elmúlást!
nádai	Mi van vele most?	jános k.	Egy mókás végmegoldás ... egyében se jár az eszem...
prókátor	A túlvilágra sétál, ahol dőzsával van találkozása... s lehet is, mert igen megviselve tér vissza mindig onnan.	az udvar elnéptelenedik	
jános k.	Korlátolt alakok, csökkent szamarak — rokonok! Tegnap ön magával az ember meghasonulva, miért e g y ? (rosszulléte során találkozik Dózsa György árnyékával) Szabadíts meg az árnyaimtól, te nagy árny, te Hatalmas! Nem kell szóba állni velem ... csak ragadd el az árnyam! Illetve cseréld ki ... egy olyan világban, ahol mindenki percenként lecseréli magát, miért csak nekem nem lehet azt? Miért? Miért?	t. török	Nagy jóindulat tanúsít tefeléd padisah. Fogsz te beülni Budára, tartod az ő hely, amíg Bécset beveszi. S ülsz azután egyedül a magyar trón.
	<i>az árnyék elhalad</i>	jános k.	Hanem ennek az ára ...
petényi	Az örület és középszer keveréke — ebből mi jöhet ki?	t. török	Mi van vele?
nádai	Azt hiszem, visszasurranok. Tán még észre se vették, hogy átjöttem ide. Bécsi tiszt felesége az egyik leányom. A másik férje: kassai polgár, nagy habsburg-gyűlölő ... s kénytelen leszek így az életem végéig oda-vissza verődni a két oldal között ... De mi lesz ennek a vége?	jános k.	Semmi. Tartok az ártól.
petényi		t. török	Pici sarc persze muszáj. De ne félj: jut is, marad is. Készítsd elő magadat... s finom kis ajándék.
nádai	Ugyan mi lehetne, barátom? Kétnyelvű sírfelirat.	jános k.	Megtörtént már. Egy olyan pompás paripát s gyémántgyűrűt, amilyen nincs több a világon szánek neki ... neked pedig ezt... (g) Családi smaragd.
	10. jelenet	t. török	Látni akar téged. S ami több: megenged az o látása neked.
	<i>megint a harci előkészületek, egy nyomorék turbánt próbál kötni</i>	jános k.	Ti pedig majd hasra vágtok előtte, ahogyan szokás tifeletek ...
bebők (körmöl)	„ . . , kötelességem ezért közölni önökkel, hogy volt külképviseletem, 1. jeromos több ízben is igen csúnyán beszélt az ozmán túlkapásokról... s általában önökről...”	t. török	Miután vagy hűbéri király, te nem hasalsz. Ó majd nyújtja kezét — te adsz rá neki csók.
	<i>jön a titokzatos török</i>	jános k.	Miért ne? Legyen.
		t. török	Meg van ma vajazva megegyezésnek az útja, te látsz? Nemsokára tehát fogsz állni előtte Mihácsnál.
		jános k.	Hol? No megállj. Jól hallom? Attól tartok, igen. Ott kéri a kézcsókot? Mohács mezején?
		t. török	ő jó nagyon. És győztes is. De nagyon. És irgalmas, mert mondom, nem hasadra vág, mint egy rühes kutyát, hogy szétcsússz négyfelé .

Nyújtja neked kéz. Mit csinálhatnál vele más?

jános k. Hát persze... a csókot ... alázatosan ... csak ne Mohácsnál! Ott tűnt el az édes öcsém, majd mindenki, aki ért valamit e két hazában — s ott esett a rémséges ítélet, hogy csata másnapján a foglyok ezreit lefejezték! Kérve kérem: ne kérje a kézcsókot ... éppen oda.

t. török Mi nem kívánunk, hogy lelkesülj azért, ami történt. Nem táncolni, koszorúzni, köszöntő kell neked mondani ott — mi kívánunk csak a kézcsók. S mert arra táborozunk, találunk a célra legmegfelelőbbnek a hely.

jános k. De éppen én? Ilyen jellemtelen ember? Ha egy gerinces, büszke férfival csináltatjátok ezt ... kifejez valamit. Tőlem nem sokat ér ... semmit sem ér ... ez a gesztus!

t. török Nekünk eleget. Mi beérjük épp a te csókod.

jános k. És nem lehetne rúgva? Persze engem. Körberúgni a sikon. Jól megadni nekem. Egy ölmos csizmaorral... egész apróba, péppé!

t. török Halálra rúgni ott ... Csókolni muszáj az a kéz.

jános k. A hősi halál.

t. török Mi van vele?

jános k. Semmi. Csupán fölrémlett. Hogyha azt választanám ...

L török Ha akarsz. De lenne páratlan ökörség. Hekatombák.

jános k. No jól van. Elhessegettem. Legalábbis ezt a fajta halált. Hadd jöjjön a másik. — Szíjjazatok nyeregbe, gyerünk!

sötét, lódobogás, zúg a szél. Hangok

t. török Annak a kéznek — igaz -- van ököl, amelyik lecsapott s te szerencsétlen, téves hitű földed örökre lett nagy országból egészen kicsi ország.. de kéne hogy ez ... te elfelejtsed egy pillanatig!

jános k. Én elfelejteném ... de nekem nem lesz -erre bocsánat.

t. török Ne törődj te utókor ítélete, más frász. Mit tudhat az terólad, akit nem zár a tiéd bőr? Nagy semmi. Az tudunk egymásról. Minden egyéb hiúság. Ez már mihácsi mező ...

jános k. Jaj, istenem. *közben teljesen kivilágosodott. Puszta a szín. Csak egy hatalmas csókra nyújtott kéz dereng ott, ahol a fészület volt*

t. török Hozzad fel ajkadra a csók. Ne cuppanósan sem nedvesen. És túl rövid se legyen. De vigyázz : rátapadás is utálja, leráz. Ott van a kéz, amely fog nyújtani nagy kegyeket teneked. Ne sokat te habozzál... ő már lát tégedet ... „Felséges padisah, szultánom, nagy kegyelmű vezér! Elébed járulok én, hű adófizetőd, kíméld meg nyomorult földemet, életemet ...”

jános k. A földem nem nyomorult!

t. török Minálunk formula szent.

jános k. *(utánamondja és megcsókolja a kezét) (—)*

t. török Egymással gyakrabban lesz nekünk most dolog. Munka. Kis tárgyalások. Jó légkör. Egyetértés.

jános k. S hogyan szólítsalak majd az érintkezésben?

t. török Az én török nevem hosszú és kacifántos. Szólíts csak egyszerűen józsinak.

